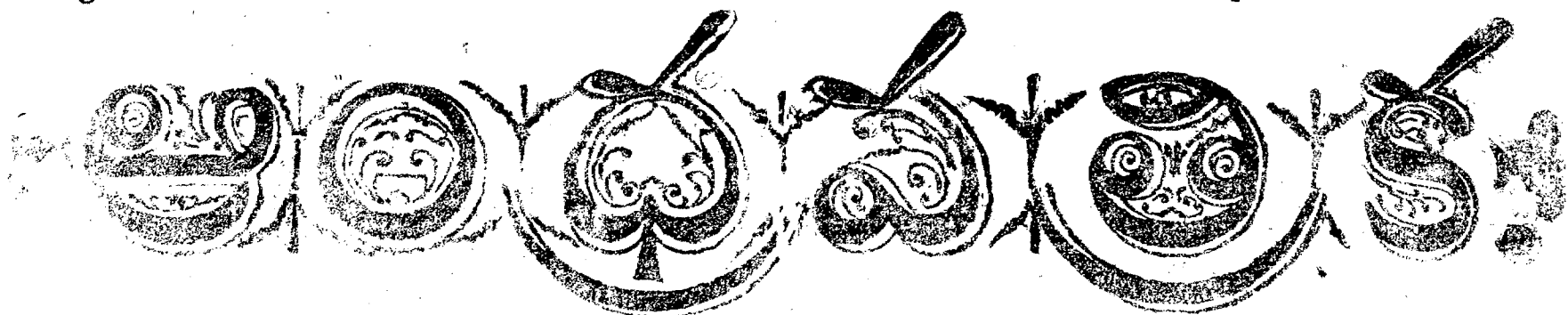

Telephone No. 544.

3/1/93 వ తిది న ము ప క టి ౦ ప (బ డు ను

Vol. 11 }
సంపుటము ౧౧ }

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 16-వ తేది శుక్రవారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, పుష్యమాస బహుళ పక్షి ౬.

No. 242
{ సంచిక్ ౨౪౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచివస్తువు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు మెష్టల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుగుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పలు తీసివేసును. దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బీలో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, పొంబాయి.

ಗೌ (ಬಿ) ೨೦೧೩

స్నేహము యింజను!

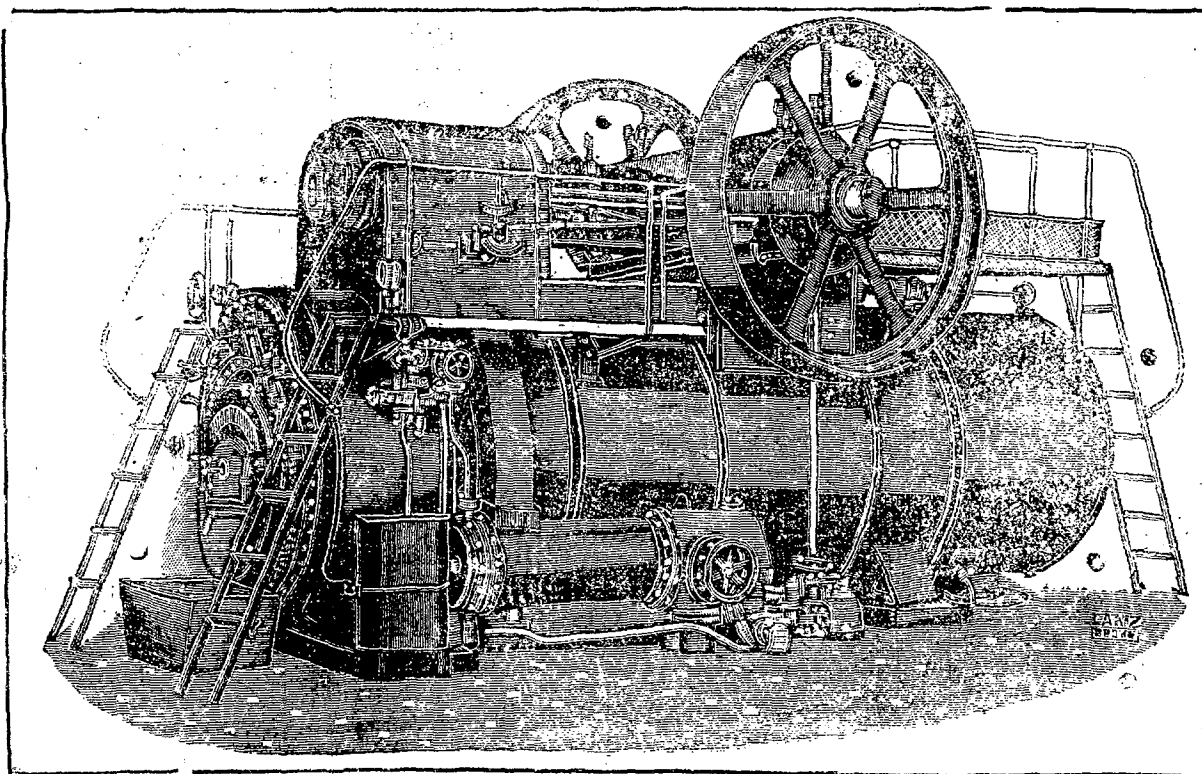
(Super Heated)

హంజీ స్త్రీ ము యింజన్లు !!

22 B. H. P. అగాయకు 1250 B. H. P. వరకు.

బాాయిలరు ట్యూబులు వెలుపలకులాగి శుభ్రపరచుటకు సాకర్వములు అవర్చబడియున్నందున బాాయిల్లు యెన్నటికిని చెడిపోవు.

యేమాదిరి యింజనులు కంటేను ఖర్చు మిగుల తక్కువ - కర్ర - బొగ్గు - వూక - పొట్టి - దేనితోనైనా పనిచేయును.

వెలలు సులభము.

Prices Challenge Competition

నూతన పద్ధతుల
ననుసరించి అనేక
సౌకర్యములు
అమర్చబడినవి.

**Economy
unrivalled!
Latest
Scientific
Miracle!!
Wonderful
Bargains!!!**

ఇదివరకు యెన్నడు యిట్టి యంజనులు మీరు చూచియుండరు.

సంవత్సరం ఒక్కంటికి 3000 యింజనులు అమ్మబడుచున్నవి. త్వరపడి ఆర్డర్లు వంపుడు.

Telegrams:
"MACHINISTS"

సోలుయేజంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో., 12, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.

Madras-Races 1924-25.

చెన్నై

గుంటూరు పందెములు

1924-1925

ఈదిగున తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును

1925 సం॥ 17, 24, 31.

1925 సం॥ 7, 14.

ఎల్లప్పుడూ టోటాలిటేటరు బుక్కు మేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు రూ. 5. స్త్రీలు రూ. 3.

రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0-8-0.

బీచ్, పార్కు, ఎగ్జిబిషన్ మొదలగు స్థానముల నుండి స్వేచ్ఛలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు మా ఇన్ఫర్మేషనులను చూడకోరెదము.

విల్లింగ్టన్ సిటీ మా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు

10-1-25 శనివారమునుండి 16-1-25 శుక్రవారమువరకు

శని, ఆదివారములందు 8-15 గంటలకు మ్యాటింగులందు

యూనివర్సల్ ఫెస్టివల్ సీరియలు

ది "మ్యూజిక్ సిటీ" ప్రదర్శించబడును

సిటీ మారిజన్ అండు మార్గరేటు మోరిస్ అథ్లెట్ కార్యములు చూడవచ్చును. మ్యూజిక్, కామిక్ మాడ చూపబడును.

37500-స్థిరాస్తి-గొప్పలాటరి

గవర్నరు మొంటువారికి తెలియపర్చినమీదట టిక్కెట్లు 1-రు 5 లు. 7500 టిక్కెట్లు లాటరీ వేయబడును.

గుంటూరు మునిసిపల్ సరిహద్దులలోపల జూటుమిల్లు వద్దనున్న నాతాలూకు రియకరముల స్థలమున్న అందులో అమర్చబడియున్న బిల్డింగులు టానరితో సహా టిక్కెట్లు 1 కి రు 5 లు. 7500 టిక్కెట్లు పూర్తి అయినవెంటనే తెనాలి లో కొంతమంది పబ్లిక్ ఆఫీసర్లయెదుట లాటరీ కలుపబడును. వనూలు అయినసామ్యులో యేజంటవగయిరా కమిషను ఖర్చులు పోను విగతాసామ్యు గుంటూరుడిస్ట్రిక్టు కోఆపరేటివుయూనియన్ బాంకింగు లిమిటెడ్ తెనాలిలో నిలువచేయబడును. లాటరీ టిక్కెట్లు పూర్తి అయినవెంటనే లాటరీ కలుపబడు తేది యున్నప్పుడు, ఆఫీసర్ల పేర్లున్న, ఆంగ్ల, స్వరాజ్యపత్రికలలో తెలియపర్చి లాటరీ అయినవెంటనే లాటరీ ఫలితమును పై పత్రికలలో ప్రకటింపబడును. లాటరీ కలుపు తేదీకి టిక్కెట్లు కొనువారు ఆందర రావచ్చును. లాటరీలో ఫలితమును జొందు వారు తనస్వంతఖర్చులతో క్రమమైన దస్తావేజులు వగయిరాలు వాయింతుకొని రిజిస్టరు చేయించుకొనవలయును. ఇంకా వికరములు తెలియగోరువారు ఈదిగున అడ్రసును వ్రాసి తెలుపబడును. టిక్కెట్లు మా యేజంటగవర్నరాగారి మాకు రు 5 లు మనియార్డరుచేసిగాని టిక్కెట్లు పొందవచ్చును. కనుక ఆంగ్ల సోదరు లందరును టిక్కెట్లుకొని లాటరీ త్వరలో పూర్తి చేయించవలెనని నాప్రార్థన.

మిక్సిల్ నేని గుండారాయు

గుంటూరుజిల్లా, తెనాలి. లేక దుర్గాఅండుకో, (సిక్యర్ మర్యంబు) తెనాలి.

మందరి తెలుము

డబ్బీ 1-కి నెల రూ 0.8-0 వి. పి. 0-13-0

ఒక డబ్బీ తెలుము విడుదల రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మొటిగులు చుట్టలూచును. ముఖము కాంతిబారి, నున్నగా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాణ్యత ఉండును. ఈ తెలుము మంచినీశాన గలిగి మిగడవలె నుండును.

అమ్మకాంక్షనం దిపో బాంబాయి-మదరాసు

అ. భా. తి. కు స్వరాజ్యనిధి

19-12-23 నుండి 10-12-24 జమాఖర్చులు

ఆదాయము

పంజాబు సేవనలు బ్యాంకులో 19-12-23 వరకే

శేషించిన నిలవ మొత్తము రూ 65,000-0-0

ఖర్చుకర్త, లో బాంబాయి దున్నది

పంజాబు సేవనలు బ్యాంకు 5,955 11 11

ఇండియా యూనియను బ్యాంకు 1,425 10 3

ఇండియా పెంటలు బ్యాంకు 11,771 1 6

బరోడా బ్యాంకు 2606 7 11

పిల్కాత్రి బ్యాంకు 1048 18 10

ఇండియా బ్యాంకు 1498 2 6

చేతిలోనినగదు 27 9 0

తిలకు స్వరాజ్యనిధి సామాన్యము 1845 9 6

,, ప్రత్యేకింపబడినది 5161 0 0

బర్మా రాష్ట్రీయ సంఘము నుండి సామాన్య ద్రవ్యము 76,757 12 0

,, ప్రత్యేకింపబడినది 68242 4 0

రాష్ట్రీయ సంఘములు బంపిన కట్టుబడి ద్రవ్యము

బాంబాయి రా. కాం. సం. 649 0 0

డిల్లీ ,, 262 0 6

గుజరాతు ,, 989 10 0

మహారాష్ట్ర ,, 500 0 0

సింధు ,, 876 11 5

సంధి రాష్ట్రీయలు ,, 200 0 0

ప్రతినీధుల రుసుములోని భాగము

కాకినాడ కాంగ్రెసు 8000 0 0

నాగపురం కాంగ్రెసు 14,000 0 0

ఇతర ఆదాయములు

వడ్డీ 7678 9 9

బ్రోకరేజీ 142 6 6

పుస్తకముల విక్రయము 1496 9 0

చిల్లర ఆదాయము 4 14 0

ఇచ్చిన గాంటులు వాపసు ద్రవ్యం

మలబారు సహాయనిధి 11000 0 0

తూర్పు ఆఫ్రికా రాయబారము 2251 12 0

నాగపురం సత్యాగ్రహము 524 4 0

మతాంతరీకరణముల విచారణ సంఘము 2500 0 0

కానోల్లంపున విచారణ సంఘం డా॥ కిన్నాగారు 3000-0-0

హిందూ మహామ్యదీయ తగవుల విచారణ సంఘము 2500-0-0

సంఘ సేవ 2800-0-0

అడ్వాన్సుల వాపసు

అ. భా. కాం. సంఘ కార్యదర్శి 30564-6-5

మలబారు విచారణ సంఘము 1500-0-0

కార్మిక ఉపసంఘము 200-0-0

ఉద్యోగ నియామక సంఘము 200-0-0

మొత్తము 8,31,010-11-0

ఖర్చులు

ఇచ్చిన గాంటులు

కన్నడ సహాయనిధికి 5000-0-0

హిందూస్థానీ సేవాదళం 1000-0-0

అక్బీయ రాష్ట్రీయ సంఘం 800-0-0

తిలకు స్వరాజ్యనిధిలో 300-0-0

ప్రత్యేకింపబడిన ద్రవ్యములు

ఆయా సంస్థల కందకేయబడినవి:

అకాలీలకు 8000-0-0

గుజరాతు రాష్ట్రీయ కాం. సం. 65,242-4-0

శ్రీరాష్ట్రీయ కాం. సం. 1747-8-8

పాట్నా జాతీయకళాశాల 2080-0-0

పంజాబ్ ప్రచారకులకు 3500-0-0

కలకత్తా జాతీయ వైద్యకళాశాల 4016-9-0

కానోల్లంపున నిధి:

అకాలీ సత్యాగ్రహము 22,000-0-0

అధ్యక్షుని ఖర్చులు 1340-1-5

కార్యనిర్వాహక సం. సభ్యుల

కొందరి ప్రయాణ ఖర్చులు 495-2-8

అ. భా. కాం. సం॥ కార్యదర్శి

ఖర్చులు 41,857-4-3

అ. భా. కాం. సం॥ కార్యదర్శి

తరఫు జరిగిన ఖర్చులు 187-12-6

గా॥ కోశాధిపతి కార్యాలయ ఖర్చులు 1904-11-3

అడిటరు ఖర్చులు 12-4-0

ఉపసంఘముల ఖర్చు లు:

బహిష్కరణ, ఉపసంఘము 59-4-6

జాతీయ ఒడంబడిక సంఘము 471-14 0

హిందూ మహామ్యదీయ తగవుల విచారణ సంఘము 360-18-0

కార్మిక ఉపసంఘము 225-12-0

మలబారు విచారణ సంఘము 1817-1-0

మతాంతరీకరణముల విచారణ సంఘము 12-1-6

ఉద్యోగ నియామక సంఘము 6-1-6

తూర్పు ఆఫ్రికా రాయబారము 1918-9-9

కాంగ్రెసు డేరాకున్నది 18,500-0-0

అడ్వాన్సు లిచ్చినవి

అ. భా. కాం. కార్యదర్శి 4,560-0-0

అకాలీ ప్రచారణకాళి 3431-7-6

తూర్పు ఆఫ్రికా రాయబారము 7-12-3

గుజరాతు విచారణ సంఘము 500-0-0

అధ్యక్షుడు (మహామ్యదీ) గారికి 500-0-0

అడిటరు గారికి 300-0-0

డిల్లీ వికమత్వ సభకు 1604-5-6

శిక్కు నిర్బంధము విచారణ సంఘమునకు 1000-0-0

బహిష్కరణ సంఘము 1000-0-0

కానోల్లంపున విచారణ సంఘము 1040-5-6

అన్నాము కల్ల మండ 250-0-0

విచారణ సంఘము: —

నగదు, నిలవయించినది

బాంబాయి బ్యాంకులలో

నిలువ మొత్తము:

బరోడా బ్యాంకు 45000-0-0

పెంటలు బ్యాంకు 40000-0-0

పంజాబు సేవనలు బ్యాంకు 20000-0-0

యూనియను బ్యాంకు 20000-0-0

ఖర్చు లెక్కలు:

పంజాబు సేవనలు బ్యాంకు 10,004-1-9

బరోడా బ్యాంకు 67-1-5

ఇండియా బ్యాంకు 3,018-2-9

పెంటలు బ్యాంకు 7098-4-11

పిల్కాత్రి బ్యాంకు 86-6-7

అలహాబాదు బ్యాంకు 340-3-7

యూనియను బ్యాంకు 36-7-6

చేతినగదు 101-0-0

మొత్తము 8,31,010-11-0

రేవాళంకర జగ్జీవను.

గా॥ కోశాధిపతి.

పై లెక్కలు సంతృప్తికరముగా నున్నట్లు అడిటరు

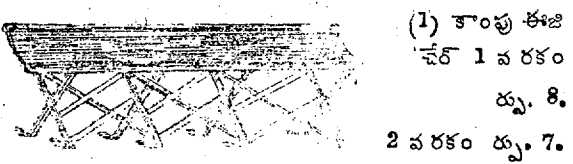
సి. హెచ్. నూపరివాలాగారు ఖాతాపరచుచు ఆమోదించిరి.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ గారు

భారత శాసనసభ కార్యదర్శి లేఖ

“పంజాబ్ నిర్బంధ చట్టము వమలజరుపుటకు ముందు రాజప్రతినిధి ఆమోదించుట అవసరము. రాజప్రతినిధి యొక్క న అనుమతినియ్యలేదు. అనుమతిని యిచ్చిన తేదీ మొదట నెలది నములు గడుపుచుండవలెను. గాన యిపుడు మీమీతి ర్యాసమును చర్చింప విలుతేదీని కార్యదర్శి వ్రాసెను.

స్వదేశి కాంపు ఫర్నిచరు

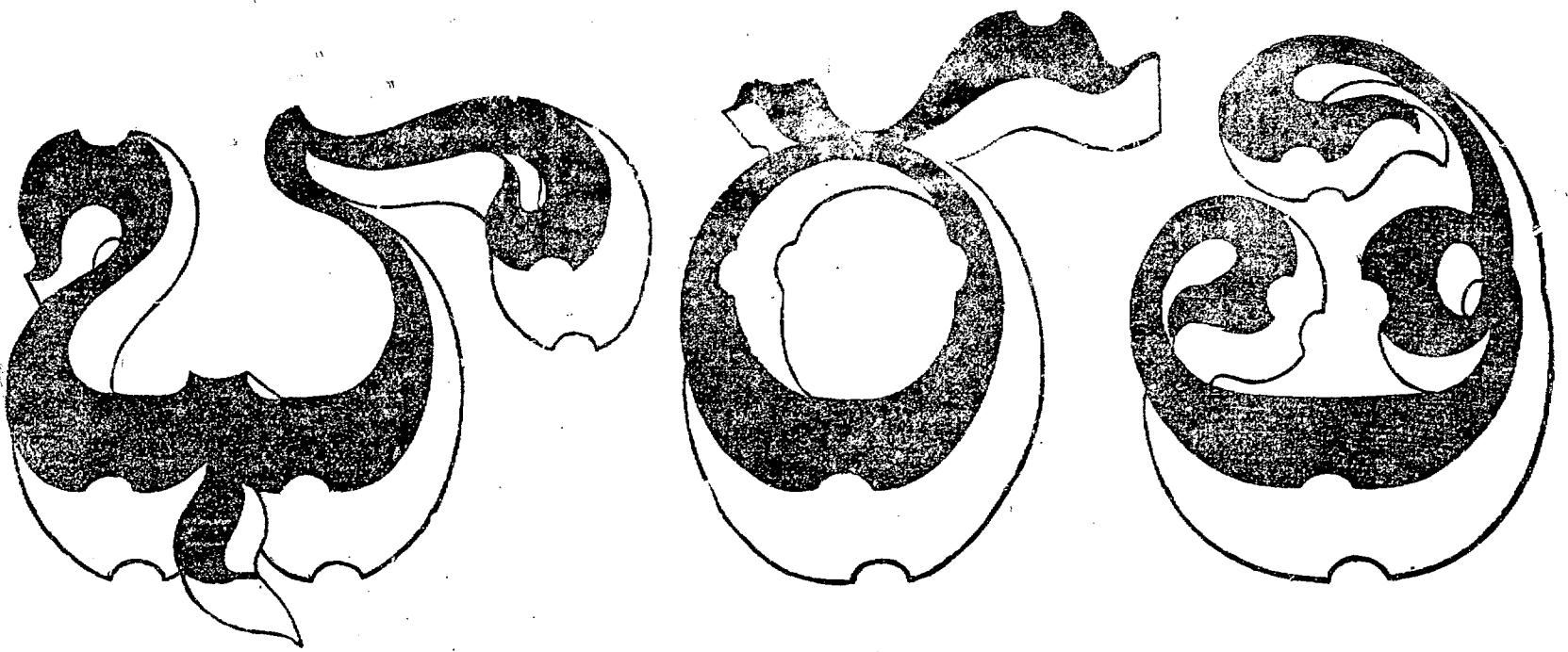

- (1) కాంపు ఈజి చేర్ 1 వ రకం రూ. 8.
- 2 వ రకం రూ. 7.
- (2) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ. 15, 2 వ రకం రూ. 18.
- (3) ఎక్కు కాన్ వాసు చేర్ రూ. 8.
- (4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ. 8-8-0, 2 వ రకం రూ. 8.

కాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును.

వి. విరాస్వామినాయుడు అండ్ సన్సు

నర్సరావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

సచిత్రమాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమాసాదిని ప్రచురింపఁబడును

ప్రతి సంవత్సరమునందును మూడు నాలుగు రంగుల చిత్రములు ఇతర చిత్రములు ప్రచురింపఁబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

పుష్కమానసంచిక - విషయానుక్రమణిక

భారతి ప్రశంస; శంకర దివ్యమూర్తి—కొణిదేన బాలకృష్ణయ్య గారు; స్వవిషయము; కడుపుతిపు—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; బెల్లాము కాంగ్రెసు; వేసవికాలపు శాతమి—మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; లక్షణగ్రంథవిశేషములు—విద్యాద్వైదువూరి వేంకటరమణశాస్త్రిగారు; స్వస్వగత వేణుగానము—పెమ్మరాజు లక్ష్మీవతిగారు; రుక్మిణీరణయము—భమిడిపాటి పెదరామసోమయాజులు గారు; లేఖని—ఉమర్ అలీమాగారు; ద్రవిడవాఙ్మయము—ఆంధ్రులు—ఆ. రంగస్వామిసరస్వతిగారు; లక్ష్మీ—భమిడిపాటి రామసోమయాజులుగారు; మనిషి—కోటి—చింతా దీక్షితులుగారు; విజ్ఞానబీజము—దంటు సుబ్బావధానిగారు; సుఖీలూకానులు—పారనంది జగన్నాథ స్వామిగారు; పురాణస్మృతితరంగిణి—శ్రీ వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు; ద్రాక్ష—శ్రీమతి పులుగుర్త లక్ష్మీనరసమాంబగారు; పాపరాజకవి ప్రశంస—గున్నేపల్లి అక్షయలింగముగారు; పాల్కురికి సోమనాథుని గురుప్రశంస - నిడుదవోలు వేంకటరమణగారు; నన్నయభట్టారకుడు—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; వాయువార్తాపద్ధతి—కానూరు లక్ష్మణరావుగారు; చాటూక్తులు—నడకుదుటి వీరరాజకవి గారు; తానొకటితలచిన దైవమొకటి తలచును—సునర్ల సూర్య

ప్రకాశముగారు; పూలకన్నె—వీనుగు తమ్మిరాజుగారు; తిరోధానము—విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు; మార్గాన్వేషణము—దుర్గుమహాంతి సీతారామశర్మగారు; గానము—కాశీనాథుని భైరవమూర్తి గారు; అనుతాపము—మండపాక పార్వతీశ్వరశాస్త్రిగారు; నాటకములు—జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారు; ఈశ్వర ప్రసన్నత—టి. శివశంకరంపిల్లె గారు; ప్రాచీనాంధ్రులెవ్వరు?—ఆర్యులుకారా?—చిలుకూరి వీరభద్ర రావుగారు; 'లేవ్ జే'మహాత్ముని సుభాషితములు—ఆదిపూడి సోమనాథరావుగారు; హిందూదేశపు లక్కపరిశ్రమ—చిప్రాపూరి రామ సోమయాజులుగారు; గ్రామికవ్యావహారిక భాషా వినాదతారావళి—త్రిపురాన వేంకటసూర్యప్రసాదరావు దొరగారు; కొన్ని కాకతీయ శాసనములు—మానవల్లి రామకృష్ణకవిగారు; శ్రీవేంకటేశ్వర స్తవము—మండలేముల వేంకటశాస్త్రిగారు; తంజావూరి సరస్వతిమహల్—వేమూరి విశ్వనాథశర్మగారు; పల్లెటూరి పయనము—కాశీ వ్యాసాచార్యులుగారు; పద్మనాయకవిక్రమనాటక విమర్శనము—శ్రీరంగము సోమేశ్వరశాస్త్రిగారు; నేవ్య సేవకోడదేశము—శ్రీరాజా వాసిరెడ్డి దుర్గానదాశివేశ్వర ప్రసాద బహద్దరు గారు; గ్రంథవిమర్శనము; నిర్మలాత్మ—చింతలపూడి సీతారామయ్యగారు; సాభిప్రాయవిశేషములు.

చిత్రపటములవివరము

త్రివర్ణచిత్రములు:—శ్రీకృష్ణుడు—భారతరణరంగ సూత్ర ధారుడు; 'నన్ను చంపెదనన్నావుకాదా!'; 'లక్ష్మీ...ఆ బంతిమొక్కల మధ్యని మేలుబంతి అయిపోయినది.'

సాధారణచిత్రములు:—మహాత్మాగాంధీ, శ్రీయుత గంగాధర బాలకృష్ణదేశపాండే, కెప్టను బి. శ్రీనివాసమూర్తి, సర్ శంకరకానాయర్, ఏ. రామస్వామిమొదలియారు, డి. కే. భరద్వాజ; బాబు రాజేంద్రప్రసాదు, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి; డాక్టరు కిచలూ, పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు, బాబు విమల్యూపకాంతిఘోష; బెల్లాము జాతీయమహాసభామంటప సింహ

ద్వారము - వెలువలివైపు, లోవైపు; గాంధీమహాత్ముని ఉపన్యాసము, ప్రతినిధులకు నీటివసతులు; గ్రంథాలయసభా ప్రతినిధులు; బిజుపూరు గోల్ గుమట్; జైనదేవాలయము—బెల్లాముకోట, బెల్లాముకోటలో జైన దేవాలయముయొక్క చిత్రములు చెక్కబడిన లోకస్థ, బెల్లాముకోట జంటబురుజులు, శ్రీరాగము, మాళవ శ్రీరాగిణి, మాళవికారాగిణి, ధన్యాసిరాగిణి, వసంతరాగిణి అసావేరిరాగిణి; ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, "భారతి" తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

భారత శాస్త్ర పరిశోధక మహాసభ

కాశీమహారాజుగారి స్వాగతోపన్యాసము

భారతశాస్త్ర పరిశోధక మహాసభను తెరచునపుడు కాశీ మహారాజుగారు స్వాగతోపన్యాసమునందు యీ దిగువ శీర్షిని చెప్పిరి:—

శాస్త్ర పరిశోధన కార్యనిమగ్నతైన మిమ్మెల్లరను యిచ్చటి కాశీనించుట యొక గౌరవముగా భావించుచున్నాను. శాస్త్రమునది, క్రతుతియొక్క మహిమను వెల్లడిజేయు సాధనము. ప్రపంచాభివృద్ధి ఆధ్యాత్మికముగనైనను, భౌతికముగనైనను దీనిపైనే ఆధారపడియున్నది. అదియే జ్ఞానము. అదియే సత్యాన్వేషణము. మానవజాతి యెల్లప్పుడు దానినేగోరుచుండును. ఏ దేశము శాస్త్ర పరిశోధనకు యెక్కువ పాటు బడునో అదేశము ఎక్కువ యభివృద్ధి జేందు. మొన్న మొన్నటి పరకు వెనుకబడి కోయజాతులుగా పరిగణింపబడుచుండిన సాశాస్త్రజేతజాతులు కొన్ని యీ శాస్త్ర జ్ఞానమునల్లనే అభివృద్ధి చెంది నాగరికత దేశములన్నిటిలో ముందంజవేసినవి.

ప్రాచీన భారత దేశము

ప్రాచీన ప్రపంచమునందు భారత దేశము నాగరిక దేశములలో కల్ల అగ్రస్థానము వహించెను. అప్పుడు శాస్త్ర జ్ఞానము పట్ల నెక్కుడు శ్రద్ధవహించెను. కాని ఎక్కువభాగము ఆధ్యాత్మికముగ పాటుపడెను. ఉపనిషత్తులవాటి వేదాంతగ్రంథములు నిశ్చయముగా ఆధ్యాత్మిక మతపరిశోధనా ఫలితములని జెప్పవచ్చును. భారత దేశ ప్రాచీనవేదాంతము వస్తురూపములగుర్చి యెక్కువశ్రద్ధ వహించెను. కాని కొన్నివస్తువుల మార్పుచచ్చినది. సత్వశ్రాస్త్రము, గణితము, వైద్యము, రసాయనశాస్త్రముల గుర్చి పరిశోధనలు సులభమయ్యెడి. వీనినిగుర్చి గల సంస్కృతగ్రంథములు చాలగలవు. కాని మార్పు చాలా కాలముండలేదు. ఈ మార్పు నానకలిగినవనుచి యెల్లయు స్థిరముగా సంస్థాపింపబడుటకు పూర్వమే భారతదేశము విదేశీయుల దండయాత్రలకు లోబడెను. ఈ ఆక్రమణములన ప్రజల ధన సంపదలేకాక సాహిత్య, మతవేదాంత శాస్త్రములనుగూడ ప్రతిబంధకము కలిగెను. శాస్త్రజ్ఞానము మూలమునండి కూడ ఛేదించబడెను. ఈస్థి చాలకాలముండెను. ఇట్టి దౌర్భాగ్యస్థితి మొగలాయిలవాడు దొన్నెత్తుమునకు వచ్చెను.

పునరుద్ధారణ

నిరంతరపాలన జరుగుచుండిన రోజులలో కళలుశాస్త్రములు సాహిత్యములయొడ శ్రద్ధవహించెడి వారెవరు? అవి పూర్తిగా చచ్చిపోయినవి. మరల 19 వ శతాబ్దమున బ్రిటీషు పాలన వచ్చిపూర్తిరాజ్యము స్థిరపడినపుడు శాస్త్రజ్ఞానము అభివృద్ధిపెచ్చెను. అతా బ్రహ్మకాలమున అంగభాషవిద్యావిధానమునందు అవసరభాషగా యెక్కడిపుడు శాస్త్రజ్ఞానమభివృద్ధిపూర్వము పట్టెను. భారతీయులకు ఐరోపా పండితులగుర్చియు, వారి యాధిక్యతగుర్చియు తెలియవచ్చెను. క్రమేణ మరల శాస్త్ర పరిశోధన జ్ఞానవికాశము ప్రజ్వలి 20 వ శతాబ్దమున భారతదేశ యలలోనే ప్రత్యేకాధిక్యత గల శాస్త్రపండితులు బహుమతి దేరిరి. వారు నేలము పాశ్చాత్యుల ననుకరించి శాస్త్రపరకముతో సంత్పత్తిచెందక, యింకను అణగిపోయి యున్నయితర శాస్త్రీయశాఖలన్నింటి పరిశోధన ప్రారంభించిరి. భారతీయులకు అవకాశము చిక్కి ప్రాత్యాముండినవో స్వయముగా సంతపరిశోధన కాశ్యమైన వేయగలరని దీనివలన తెలియగలదు.

కవులు, కళాభిజ్ఞులకు ఆ సమర్థత జన్మతరహా యుండవలెననుట నిశ్చయమేగాని వారి యభివృద్ధికునుకూలవాతావరణముండవలెను. ఇండియాలో నట్టిదిలేదు. ఇచ్చట జ్ఞానముకొరకు విద్య నభ్యసించువారు అరుదు. ధనకాంక్షచే నభ్యసించువారు మెడి. శాస్త్రవిద్యలు నేర్చువారి సంఖ్య తక్కువ. విశ్వవిద్యాలయము డిగ్రీలు కలవారితే ప్రభుత్వోద్యోగములు చిక్కున. కావున ఆర్థికాలేషన్లలో చదివి డిగ్రీలు సంపాదించుచారే కాని శాస్త్రముల చదువు వారిసంఖ్య తక్కువ. అంతే కాక మనదేశములో శాస్త్ర పరిశోధక విద్యలు నేర్పు సంస్థలు గూడ లేనేలేవు. భారతదేశమంతట బెంగళూరులో ఉదార స్ఫూర్తిపూర్వక సర్ జముడు తాతాగారు స్థాపించిన ఒక్క విద్యాలయముగలదు. దానికి మనఅధ్యక్షులను డా॥ ఫారెస్టరు గారు అధ్యక్షులుగానున్నారు. ఇంతవికాలదేశములో నిదియొకటియే మాత్రము. భారత దేశ భావిభాగ్యదయుము పారిశ్రామికాభివృద్ధిపై పెన్నుది. పారిశ్రామికాభివృద్ధి శాస్త్రపరిశోధనపై శాస్త్రనిద్యావ్యాపకముపై నాధారపడియున్నది. శాస్త్ర విద్యార్థులకు సులభదేశమునందు గల పారిశ్రామిక పరిశోధనా వస్తువులు అవసరముగనగునైన అవకాశము గలగజేయు విద్యా సంస్థలుండవలెను. ఈవారములో మన యెదుట చదువుచు గాల్చుచున్న యీ శాస్త్రజ్ఞానాభివృద్ధిని తెలియజేయ గలవు. మన కిచ్చి నాత్యామును కలిగించును. ముందు వచ్చెడి తరమువారు మనకు కృతజ్ఞత తెలిపెదరు. (అ॥ ప్రె॥)

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటక

సమాజమువారి మృచ్ఛకటికా ప్రదర్శనము

ఈ సమాజములు మృచ్ఛకటిక నాటకమును ప్రదర్శించి నిజముగా రాజమహేంద్రపుర వాస్తవ్యులకు మహాపకారము చేసిరి. వారి నాటకప్రదర్శన మన్నివిధముల దిద్దనీయమైయుండెను. అయ్యది ముఖ్యముగ నాటకప్రాశస్త్యమునుబట్టి యని నుడువదగును. క్రిమనకు బూర్వము, అనగా నిప్పటికి రెండు వేల సంవత్సరములక్రిందట నుజ్జయిన నగరమేలుచుండిన కూడ కనుహారాచే విరచితమయి, నేటికాలమున, శతావధానమిది దాంతులగు, బ్రహ్మశ్రీ తిలపతి వేంకటేశ్వర కపింధ్రులచే నాంధ్రీకరింపబడిన మృచ్ఛకటికము, అంగ్రగ్రంథముపై ప్రదర్శింపబడుటకును, రాజమహేంద్రపురపాఠశాల సాదర్శనముభాగ్యము నొందుటకు నిదియే తొలిసారి. ఇక్కాలమున పాశ్చాత్య, నాగరిక భాషలలోనికి భాషాంతరీకరింపబడి, యెల్లగచే మిక్కిలి ప్రశంసింపబడు సాభాగ్యమే, మృచ్ఛకటిక నాటకప్రాశస్త్యమును వెల్లడించుచున్నది. పసిలేక యున్న ప్రాతపిడిన రక్షింపబడున నాటకములను సందర్శించుటకే యలవాటుపడి యీనాటకమువంటి మంచి నాటక ప్రదర్శనములను సందర్శించు భాగ్యమునకు నోచుకొనని, ఈకాలమున మాపురజనులకు ఇట్టి మహద్భాగ్యమునకునుగర్వనాటక సమాజమువారు, ఏతొవ్వకులగు శ్రీ శ్రీ మాతే నారాయణరావు జమిందారును ప్రశంసా కృతజ్ఞుల కంతయు బాతులు. నాటకప్రదర్శనము దర్శన యోగ్యమయి యుండినదనుటకు మరియొక కాణమకూడగలదు. శేరెన్నికగాంచిన మహానాటక మగుటచేతను, సామాన్యజనులు నేర్వకొననవలసిన నీతిబోధకము లయిన విషయము లనేకములు గలవు. అదియునుగాక, రెండువేల సంవత్సరములక్రిందట భరత వ్యమునందు, ప్రజాసంఘ మెట్టిస్థితియందుండెనో పూజ్యులయిన మన పూర్వుల నాగరికత యెట్టి యుచ్చస్థితియందుండెనో దెలిసికొనట కీనాటక సందర్శన మెంతయు దోడ్పడును. ఈనాటకము, ఏతద్దర్శన రాచికులలో శతావధాని బ్రహ్మశ్రీ చెళ్లపిళ్ల వేంకటాశ్రమిగారి, సమక్ష యజమాన్యమున బ్రకర్షింపబడుట ఎంతయు సమంజసు. శ్రీవారిలో బాటు బ్రహ్మశ్రీ కవిరాజ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు, శ్రీమాను సముద్రాల వేంకటప్పలాచార్యులుగారు, బ్రహ్మశ్రీ మానవిల్లి రామకృష్ణకవిగారు, యం. ఏ. శ్రీపాద కామేశ్వర రావుగారు, ఎం. ఏ. యల్. టి. మున్నగుకవులు, పండితులు విద్యాంశులు మొదలయినవారు, నాటిప్రదర్శనమును తిలకించుటకై సభాస్థలి నలంకరించియుండుట సమాజమువారి యదృష్టమునదగును.

మాచినంత మాత్రమున ప్రదర్శనమునకు మిక్కిలి నులభ సాధ్యమయినట్లుల గోచరించు, నీమృచ్ఛకటికా ప్రదర్శనము, ప్రదర్శించుట కెంతేని, సామాజికులపట్ల నేర్పును, పరిశ్రమయును గోరుచున్నది. ఇట్టి కష్టతరమైన నాటకమును ప్రదర్శించుటకు శిక్షణ యొసంగిన బ్రహ్మశ్రీ శ్రీరాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రిగారు ఎంతయు జ్ఞానునీయులు. వారి నిరంతర శిక్షణా దక్షతచేత గాబోలు, నటులు తమ వాచకమును నిర్దుష్టముచేసి రసభావములు సుబోధకముగనట్లు వాచకము చెప్పెనుండిరి. మొత్తముమీద నీనాటకప్రదర్శనము మనోహరముగనే యున్నది చెప్పవలయును. నటుల సామర్థ్యాతిశయము లటుంచినను, నాటకప్రాశస్త్యము, నటుల కొసంగబడిన శిక్షణయు ప్రదర్శనమున కొక విధమయిన శోభచెచ్చియుండెను.

ఇక నటులలో ప్రత్యేకముగ ప్రశంసనీయ దగువారు కొందరుగలరు. నాటకకథానాయకుడు, చారుదత్త భట్టాచార్యుడు ఒకలు మునిగిపోవుటచే, వ్యాపారమునందు తన సర్వ విశ్వస్థమును గొల్పొయినవాడు. కాని మహాగుణసంపన్నుడు. ఉదార శీలుడు, వానిపాత్ర ఒకవిధముగ బాగుగ నేయున్నది. నాటకములో చాలభాగమును వదలివేసి ప్రదర్శించిన కారణమున చారుదత్తుని శీలమును, వసంతసేన గుణములును వైభవములును సభ్యులు తెలిసికొని యానందించుభాగ్యము లేకపోయినది. అందుకులన సభాసభ్యులకు, చారుదత్తునిపాత్ర పూర్తిగా మనోజ్ఞమయియుండలేదు. ఏతత్పాత్రధరులు చారుదత్తుని వేషమున కన్నివిధముల తగియుండిరి. చిరునగవు లోలుకువారి ముఖసాందర్యమును, అవయవసౌష్ఠవము జేందిన దేశమును వారికి నాయక వేషమున కొప్పెదములయి యుండెను ఇన్ని సహజగుణముల సంపదగలిగిన వారగుటచే, వారు తమపాత్రమును బాగుగ నేయున్న దని పింపగలిగిరి. కాని మాయభిప్రాయము ననుసరించి, వారు, రంగస్థలమునకు నూతనవరిచితు లగుటచే గాబోలు రసభావప్రకటన మన కొంత స్వారంభిత్వమును, సాహసమును జూపింపలేక పోయిరి. అయినను భవిష్యత్ప్రదర్శనముల రాను ఆయరంగములందు రసభావములను పూర్తిగా చిత్రించుటకు ప్రయత్నించెదరుగాక అని కోరుచున్నాము. ప్రాతపిడిననువారి సంగీత శైలియు, కొంతవఱకు మెరుగు వెట్టదగినదే! కథానాయకు

యగు వసంతసేనపాత్ర మిక్కిలి నేర్పుతో నిర్వహింపబడినదని నుడువదగును. వసంతసేనవంటి నాయికాపాత్రను, నటింపుటకు గల సమర్థతను వారు ప్రయత్నించి జూపిరి. శ్రీపాత్రధారి యగు నటునికుండవలసిన సౌందర్యము మన నటునియందు కొరంత యగుగాక. ఆకారణమున వసంతసేనపాత్ర బాగుగ నిర్వహింపబడలే దనుటకు వీలులేదు. ఆమాత్రపు రసభావప్రకటనము, నుండరాంగు లయినవారుచేసిన మన మెంతయో మెచ్చుకొనియుండువారము. సౌకుమార్య, సౌందర్యములు నటులకు ప్రధాన సాధనసంపత్తులుగావున, శ్రీశ్రీ యింకముందు ధరింపుమనచ్చిన మనోహరముగ నుండగలరు. వసంతసేన పాత్రధారులు, నిజముగా భావములను చక్కగా నభినయించిరి. వారి ప్రణయ ప్రదర్శనము మనోజ్ఞమై యుండెను. శకార పాత్రధరులగు శ్రీయంత రంగరావుగారు, తమ వేషమున కంతయు నొప్పియుండిరి. నిజముగా, నాయన శకారనిపాత్ర సందర్శించి యానందింపవలసినదే. వారి నటనాభినయము, రసభావప్రకటన మును నాటకప్రదర్శనమున కంతకు వన్నె చెచ్చిపెట్టెను. వేయేల వారి నటనాభినయకాళము, శకారునియందు, మూర్తిభవించి నట్లుండెను. మైత్రేయ వేషధారులగు శ్రీయంత పట్టాభి రామయ్యగారు రాజమహేంద్రపుర రంగస్థలమునకు శ్రొత్తవారు గారు. వారి హాస్యరసపోషణను చాల బాగుగానున్నను, కవి వ్రాసినదానికంటె నెక్కువ చెప్పిపెట్టి అంచువలన, నాటకము లోని రసగ్రహణమును నేయజాలని పామరసభ్యుల కత్యంత మోదమును గూర్చజాలిగిని, నాటకము లోని రసపోషణ ఘట్టుములపట్ల అంతరాయములు కల్పించియుండిరి. హాస్యరసమును కవి వ్రాసినదానికంటె పెంచుటవలన రెండుమూడవరకములు వాటిల్లెను. చారుదత్తుని ఉద్యాన వనాంతరమునకు వసంతసేన వర్ణములో తడిసి ప్రదోషకాలమున నే తెంచి యుండెను. అంతట యురుములను మిమకల్పించి కవిముగలగు నాయకానాయకులకు పరిరంభణ సౌఖ్యమును మొదటిసారి సమకూర్చినాడు. ఆసందర్భమున కవియుద్దేశింపని చేటికా మైత్రేయుల పరిరంభణ సౌఖ్యమును పట్టాభిరామయ్యగారు రసభవించి యప్పట్లున రసభంగమును గావించి యుండిరి. బాలయు, ముగ్ధయు, ప్రణయముచే వివశయైయున్న వసంతసేన తన యభిలాషదీర్చుకొనుటకుచూడత్తుదొప్పకొనునో ఒప్పుకొనడో యను చింతచే తపించుచుండెను. ఉదారుడును ఉత్తరశీలుడునగు చారుదత్తుడును దరిద్రుడయి వెలచులిన సంభావించు స్థితి లోలేడు. ఉభయపాత్రల సౌశీల్యము చెడకుండ నాయికానాయకులకు ప్రథమ సమావేశమునందలి కవి పోషించిన రసమును మైత్రేయుడు హాస్యముచేసి చెడగొట్టెను. శరీరలక్షణుడు, చందనకుడు అధికరణుడు మొదలగు పాత్రధారులు మదనక సంచాహుకుడును విలుడును జాల బాగుగ నభినయించిరి. భూతాదేవిని నేత్రహారము సమాజకులు వదలివేయుటచేత నాటకము పూర్తిగా రక్తి గట్టదగిన రెండుమూడు రంగములు లుప్తమయినవి, అయినను ప్రదర్శనము జయప్రథమనియే చెప్పవచ్చును. మిగిలిన నటులందఱు తమ నేర్పులొంది ప్రదర్శనమును మనోహరముగా చేయజాలిరి

(భా. వెం. కృ.)

నవ్వుకమగుక్రొత్తమాదిరి

ఎలక్ట్రో బంగారు ఆభరణములు

మావద్ద క్రొత్తమాదిరి గాజులు, ఫ్రెంచికానులండలు, ఇంక ఆ నేకరకముల నగలు వెల సరసముగా దొరకును. ఒక పర్యాయము అర్ధరుయిచ్చిన తెలుగును. ఫ్రెంచికానులండలు, 4.12-0 ఫ్రెంచిచిలకలండలు 6-8.0, మేలు వొడ్డాణం లక్ష్మీబొమ్మగలది 150 గజలతో 4-4.0, ప్రకాశముగల 7 రాళ్ళుదుల్లు 1-12.0, అనేకరకముల క్రొత్తమాదిరిగాజులు 1 జత 0-14.0, ప్రకాశముగల తెల్లరాళ్ళలో లాకులు 1.4.0, 5 తెల్లరాళ్ళ పుంగరము 0-12.0, ఇమిలేమను డయిమండ్సు అడ్డగ 9.0.0.

ఇవి నాటకమునకుకూడ యుపయోగమయినవి. పూచీ 1 సంవత్సరమునకు ఇయ్యబడును. కే. నాదముని అందునన్ను, 164. వై నాటకరంగండ్లు, చదిరాను.

సుఖభోగి తైలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0

అన్నివిధముల పుండ్లకును, కొరకు పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈతైలమును రాచిన పుండ్లు భోజును. లోపలికి మాత్రలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్పును కాన సామాన్యమైన గాయములకును వాడవచ్చును.

అమృతాంజనేయము డిపో, మనరాసు - బొంబాయి.

శారదానికేతనము గుంటూరు

చెన్నై ప్రెస్ వాస్తవ్యుల శ్రీయత ఆకారపు భద్రయ్య (శ్రీష్టిగారు శారదానికేతనమునందలి) గురుకులమున విద్యనభ్యసించు నొకవిద్యార్థినికి నెల 1 కి పదిరూపాయలచొప్పున ఆనగా నాలు 1కి 120.0-0 రూపాయల పోషించుట కంగీకరించిరి. వీరి వాత్సల్యమునకేతయు కృతజ్ఞులము.

ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మ- కార్యదర్శిని-శారదానికేతనము, గుంటూరు.

వాయు విమానము

హిందూదేశముందు తపాలును, ప్రజలను దీసికొని పోవుటకు వాయువిమానమువ యోగించుట కలకత్తా, జనవరి 15:-వంగదేశపు వర్తకసంఘ సమావేశమున వాయువిమానాధికారి సర్ సెప్టను ప్రేంకరు గారు యింగ్లండు ప్రభుత్వమువారు మూడు మాద్యములందు వాయువిమానములను, హిందూదేశములో సుప్రయోగించుట కూ హించుచున్నారనియు, ఒకటి వాయునౌకావిధానము, రెండవది మధ్యధరా సముద్రమునకు పయన సముద్రమునకు మధ్య వాయువిమానములను నడిపి ప్రయాణ సౌకర్యములను కలగ జేయుట, మూడవది కలకత్తా రంగునులమధ్య ప్రయాణములకు వాయువిమానముల సేర్పాటుట, యనిచెప్పిరి. మొదటి విధాన విషయములు రెండు వాయువిమానము లాంగ్లదేశమునందు తయారు కాబడుచున్నవనియు, ఒక్కొక్కటి నూరుగురు మనుష్యుల సెక్కించుకొనిపోవుటకు సరిపడుననియు చెప్పిరి. ఆంగ్లదేశమునుండి, హిందూదేశముకేను నూరు గంటలు కట్టునట. మధ్య నొక్కచోటమాత్రమగునట. మొదటి పర్యాయము కరాచిలో దిగును. ఈ విధమున తొలిపయనము 1927 వ సంవత్సరమున ప్రారంభింపబడును. ఇదమిద్దయు చెప్పటకు వీలులేకపోయినను కొందరు 200నుండి ప్రయాణికులకు సరిపోవుననియు నొక్కొకనికి 50 పానులనుననియు నూహించుచున్నారు. కాని నూరుమందిని మాత్రమే తీసికొని పోవుటకు నిశ్చయింపవడినది గాన మనకి ఒకటికి 100 పానులను.

నౌకలరాకపోకలు

బొంబాయి, జనవరి 15:-కనీయస్ ఫనిఫర్ స్టీమ్ షిప్ కంపెనీవారు బొంబాయిలో వారి యెంజిన్లకు మేకిన్గ్ మెంజీగారికి బొంబాయి నుండి ఫిబ్రవరి 25 తారీఖున బయలుదేరి పోయియున్న వైవా, జపాను, బోనోటూలు, వానోవార, సాన్ ప్రాన్సిస్కో పనామాకాలున గుండా న్యూయార్కు పట్టణము చేరు యెంప్రవ ఆఫ్ ఫ్రాంకు లను నౌకయందు చాల ప్రయాణికులకు స్థలమున్నదని తెలియజేయుచున్నారు. ఈనాక బొంబాయికి 18 వశిక్రమరికి వరును.

చైవానును నౌక బొంబాయినుండి 10 వ తారీఖు తపాలు గొనిపోవుచు యేడెను పట్టణము బుధవారము సాయంకాలము నాలుగున్నర గంటలకు చేరెను.

‘మంగోలియా’ యను నౌకనుండి చైవా యను నౌకచే తేబడిన 10 వ తారీఖులలో యేడెను నుండి సాయంకాలము 6 గంటలకు బయలుదేరెను.

‘నూల్వా’ యను నౌక లండనునుండి 8 వ తారీఖు తపాలుతో బయలుదేరి పోవునెడను రేవునకు బుధవారపు ప్రాద్దున 6-30 గంటలకు వచ్చి, యానువ్యాహ్నుము 1 గంటకు బయలుదేరెను.

కీ॥ శే॥ పెంట్ల డు

చర్చిలో స్థానకోపాసనము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్రవార్త)

లండనుజనవరి 16:-స్కాటిషు సేవను చర్చిలో కపెంట్ల గార్డెనులయందు కీర్తీశేఖరైన పెంట్లంగారి స్మారకార్థముగా వింపిన ఉపాధన సమయమున చక్రవర్తి గారు విచ్చేసిరి. ఆస్క్రితు ప్రభువుగారు, యింకననేక లిబరలు వర్ణమువారు పెంట్ల డుగారు మదరాసులో గవర్నరుగానున్నప్పుడు స్కాటిషులచాలమంద విచ్చేసిరి. ఇండియా హౌకమీషనరయ్య తరపున సేనుగార, బర్మెను హెడుగారుగూడ వచ్చిరి. సెయింట్ పాల్ ఆంథ్యక్రియలు జరిగినవి.

మరణము

అలహాబాదు, జనవరి 14- అలహాబాదు హైవ్యయస్థానమందలి అసిస్టెంట్ అడ్వోకేటు గుర్రాల్లు నాథ్ సింగ్ గారు ఘరసపదము నొందిరి.

ఇండియన్ వైన్యకాంగ్రెసు

వ్యవసాయ రసాయనశాస్త్రముల శాఖ

భారతప్రజాశామికాభ్యుదయమునుగూర్చి జనవబడిన వ్యాసములు

వారణాసి, జనవరి, 14:- ఇండియన్ వైన్యకాంగ్రెసు యొక్క వ్యవసాయరసాయన శాస్త్రశాఖయందు భారతదేశ పారిశ్రామిక శాస్త్ర దయమును జర్పించుచు మూడువ్యాసములు జరుపబడిన. నూటికి 72 వంతు ప్రజలు పూర్వకాల వ్యవసాయ పద్ధతులపకారము నేద్యముచేయుచున్న యీ భారతదేశమందు యద్రుమ తాత్కాలికముగ గలిగిన పరిశ్రామికీకరణమున, అభివృద్ధియు భారతదేశముయొక్క ప్రస్తుత పరిస్థితులను బనికొనవని ఆనుభవమువలన గుర్తించినది డాక్టర్ గిల్బర్టు జె. ఫోర్సుగా రొకవ్యాసమునందు జదివెరి. సహజమైన పరిశ్రమలు భారతదేశమందు వ్యవసాయము మీద నాధారపడియుండవలయును. అంతియగాని పాశ్చాత్యదేశములకువలె నిచ్చుట యితరదేశములపై నాధారపడు పరిశ్రమలను నెలకొల్పవలసినదని గిల్బర్టుగారి అభిప్రాయము. భూస్వాములు స్వయముగ వ్యవసాయము సాగించవలయుననియు, వ్యవసాయ అభివృద్ధియందు వీరధికక్రమ వహించవలయుననియు మొదలగు ప్రయోగాలపై మన నూచనలను కౌలు గారు యిచ్చిరి.

నోరీసుగారివ్యాసము

వ్యవసాయవిద్యను, ఎరువును జాగ్రత్తపెట్టుటనుగరించి ఆర్. వి. నోరీసుగారు ఒక వ్యాసమును జదివెరి. వ్యవసాయ కళాశాలయందు విద్యనభ్యసించి వ్యవసాయము చేయుటకు పూనుకొనిన విద్యార్థులు కళాశాలయందు వ్యవసాయ విద్యనభ్యసించుటకు కాలేదనియు, అందుచే వ్యవసాయ కళాశాల ప్రయత్నములందు జయముగాంచుట లేదనియు, వ్యవసాయ విద్య భారతదేశమందలి కృషివలల అందుబాటులో నుండవలయుననియు, వ్యవసాయసంబంధమును సమాచారములెల్లరకములకు తెలియునట్లు వ్యాపింపజేయవలయుననియు నోరీసుగారు స్పష్టముగ వ్యాసముచుచెప్పిరి. “ప్రస్తుతి మీ భారతదేశమందు ఆలంబింప బడుచున్న వ్యవసాయ విద్యనుకీర్తి అస్పష్టముగనున్నది. ఆ లాగ్రముగ యీసమస్యను విచారించి యొకవిధానమును నూచించుట కొకపలుకుబడిగల నొకమీషను యేర్పాటు చేయవలసినదని సేను గోరుచున్నాను” వ్యవసాయశాఖకొరకును ఆర్థిక సహాయముచ్చుటకు ప్రభుత్వమంత మాత్రమున పండేహింప నావశ్యకములేదు. వ్యవసాయశాఖల పరిశ్రమచే రైతులకు రెట్టింపులాభము గలిగిడి. నూతన యెరువులను, ఎముకపాడి, చేప పెంట, నీలిగిజలు మొదలగు ఎరువుకై సుప్రయోగించు గింజలు గురించి విచారించుట అవశ్యకము. కొంతకాలముక్రిందు, యిండియా ప్రభుత్వము వారాయా విషయమై విచారణ గావించుట కొక కమీషను యేర్పాటుగావించెదమనిరి. కాని సీయమింపనందులకు విచారముగనన్నది. అయినప్పటికిని కమీషను యొకనునియమించెదదనియు, కమీషను విచారింపవలసిన విషయములు విశాలముగ జేయబడుననియు, ఎరువు సమృద్ధుల ఎరువతివిషయమే గాక ఎరువు ఆశ్రయములు, దేశమునకు వలయు సౌకర్యములుగూడ విచారించుటకు అదనీయవలయుననియు తమ అభిప్రాయముని నోరీసుగారు చెప్పిరి.

హూవర్డులమ్మగారి వ్యాసము

భారతదేశమందు వ్యవసాయ పరిశ్రమముపై నన్నిపరిశ్రమలను నాధారపడియుండవలసి యున్నదనియు, వ్యవసాయమే భారతదేశమందు దధిప్రాముఖ్యమైన వృత్తిఅనియు వ్యవసాయాభివృద్ధి గావించుట ఆత్మావశ్యకమనియు తన వ్యాసమునందు హూవర్డుమ్మ స్పష్టముగ చెప్పెను. జనవనములందలి యువకుల నాకర్షించి నారిక వ్యవసాయవిషయమును విద్యయను శిక్షణమును నీయవలసి యున్నదని గుర్తించవలయుననియు, యావిషయము పరిశ్రామికవిప్లవభావమునకు ముందుగ జరుగవలయుననియు నామె చెప్పెను. పరిశ్రమలను వ్యవసాయమును వృద్ధికావించుటకు చేయవలసియున్న కృషియొక్కటి యని యామె వక్కాణించెను. అనియేదీయన, మనుష్యులను యిందుకొరకు ఉచితముగ తరఫీదు చేయుటయే యని ఆమె చెప్పెను. పరిశ్రామికాభ్యుదయమునకు వలయు సౌకర్యములు, అనగా విద్యేత్ర ముడిపదార్థములు, శిక్షనొందన వర్గము, మాలీలు, దేశీయులగు విద్యాభివృద్ధి నొందినగాని లభింపని ఆమె చెప్పెను. ప్రస్తుతమందు గ్రామములకు వ్యవసాయ విద్య గ్రహపరిచిన అవశ్యకతను అట్లుంచి, దోహదమును (porticulture) హోవర్డుగారు ప్రసంగించి దోహదమువలన పెక్కుమందికి జీవ

నోపాధి గల్గుటయొక్క కొంతవరకు జానపదములందు విద్య ప్రాకుట కలవడునని ఆమె నిశ్చితాభిప్రాయము.

వ్యాసములు జరుపబడిన పిమ్మట చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. పెక్కుసభ్యులు చర్చయందు బాల్గొనిరి. సరకులకు దీసి కొనిపోవుటకు సౌకర్యములును, పరిశ్రమలను వ్యాపింపజేయుటకు వలయు విద్యుచ్ఛక్తియులేవని బోధాపండితులగు నాయకు గారు చెప్పిరి. కాస్త్రీయవిజ్ఞానము కొన్ని కళాశాలలందు కేంద్రీకరించుటకు బదులుగ సామాన్యలందు వ్యాపింపజేయుట మంచి దనియు చెప్పి రాబోయే యిన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ సైన్సునకు 28 లక్షల రూపాయలు వెచ్చించుటను నాయకు గారు ఖండించిరి.

శేక్స్పీర్ కళాశాలలందు పారిశ్రామికవిద్య వ్యాపింపజేయబడవలయునని స్పూరు ఎంజనీరింగ్ కళాశాలపండితులగు నియోగి గారు నూచించిరి. వ్యవసాయము వృత్తిగాగాని పరిశ్రమగాగాని లాభము లేదనియు వ్యవసాయము లాభముగ నుండునట్లు చేయవలయుననియు, అట్లు చేసినగాని భూస్వాములు వ్యవసాయము వృత్తిగాగాని పరిశ్రమగాగాని అవలంబించగనియు, వ్యవసాయపుమాత్రమే సరియగు బలైయియబడవలయుననియు బోధించుటయు వ్యవసాయ కళాశాలయందలి పండితులగు సి. వ. న్ గారు చెప్పిరి. అధ్యక్ష తన హించిన యీశాంధారుగారు వ్యాసములు జనవినవారలను అభినందించిరి. (ఆ. పా.)

భారత ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞ సమావేశము

వ్యవసాయక, జంతు, వృక్ష శాస్త్రజ్ఞులసమిష్టి సమావేశము

వారణాసి, జనవరి 15-వ్యవసాయక, జంతు, వృక్ష శాస్త్రజ్ఞుల సమిష్టి సమావేశముందు క్రమిలు, మానవులకు జంతువులకు వృక్షములకుండు బాధ్యములతో వాటిసంబంధమునుగూర్చి మాఖ్యము చర్చనుజేసిరి.

పశువు వాస్తవ్యులు లెప్పి నెంటుకర్నలు మేకి, గారీ వానమును మొదలుచెట్టిరి. తమ యధ్యక్షకోపన్యాసమున నీవిషయమునుగూర్చి విపులముగ సుపన్యసించిరి. వంగదేశపు జ్యోతి సాయశాఖకు డైరెక్టు రగు ఫిన్లో గారు, మా కేర్వరమునూ నీ వచ్చిన యెవ్వర్డుగారు, మొదలగు వారనేవరి వివాదమున వ్యవసాయక సాంప్రదాయానుసారముగను, జంతువైద్య శాస్త్ర సాంప్రదాయానుసారముగను, మరితర సాంప్రదాయములనుసరించి పాల్గొనిరి. వాడప్రతివాదావసరమున, వధ్యత్తుడి క్రిష్ణభర్మ, మేజరుమెర్మ, బరాడ్ (ప్రభుత్వము వారిచే నియమింపబడిన కాలా ఆజారు సభ్యులు) గారు పంపిన వ్యాసముల జదివెను. కలకత్తా ట్రాపికల్ మ్యూజ్ ఆఫ్ మెడికల్ సింబంధించిన సేపియరు గారు ప్రసంగించుచు కలకత్తాలో తాము గావించిన పరిశోధనల ఫలితమును చెప్పిరి. పేడపురుగుల పశువులందుంచే వృద్ధి యగునుగాని పశువులపాకల చెంతన్న యిండ్లలోని వారికంటె, తదితరులందే యాపురుగులచే గురుల వ్యాధు లధికమని చెప్పిరి.

వారణాసి, జనవరి 15:-రసాయన శాస్త్రభాగమున కధ్యక్షుడైన భూషుగారు సవినముగ కనిపెట్టుబడిన ఫోటోకమిస్ట్రీని గూర్చి వివరించిరి. ఇయ్యది బొంబులును గాలిలో ను, మొక్కల వృద్ధిలోను చాలవరకు సంబంధించియున్నదని చెప్పిరి. భూమిగూ రింపరలో నీవిషయములు, యాస్త్రియగారిచే ప్రతిపాదింపబడిన నూత్రములనుసరించి, మరొకన్ని క్రొత్త నూత్రములను వివరించుటకు వీలున్నదనియు, తమ పరిశోధనకాలమున చేసిన పరీక్షలచే నిట్టిఫలితములుచే బొంబగలిగినవియు చెప్పిరి.

అధ్యక్షకోపన్యాసానంతరమున (ప్రొ. భూల్సుగారు, ముఖర్జీ, భాను, మొదలగు విద్వాంసు లనేకు లనేకవిషయముల గూర్చి సభయందు జదివెరి. గణిత, భౌతిక శాస్త్రజ్ఞుల సభకు బెంగుళూరునుండి వచ్చిన మెట్టాగ్న శారధ్యత్తులు గ నుండిరి. అనేకులనేక విషయములనుగూర్చి యుబన్యసించిరి. అందున నొకటి సత్సంగ్రహ రాయుగాచే చదువబడినది. వీరు భూమియొక్క విద్యుచ్ఛక్తి విషయములు నూతనములవృక్షమునగు సిద్ధాంతముల జేరిరి. ఇయ్యది వివాదాంశములు చుటవురు విద్వాంసులు దృష్టి సాగించి వాచప్రతిపాదములకు బురికొల్పెను.

వైద్య పరిశోధక భాగములగు స్పెషిలీస్టు మంగులునుగూర్చి పరిశీలుటకు స్థాపింపబడిన బొంబాయి బేజేరి యలాకల్ విద్యాలయశాఖవారు కొన్ని ముఖ్యముగ వ్యాసముల జదివెరి. అధ్యక్షుడగు క్నలుసేనుగారు హిందూదేశమున స్పెషిలీస్టులుండునుగూర్చి పరిశ్రమచేయు అలముములు కలకత్తాలో నొకటి బొంబాయిలో నొకటి యుండునట్లే నీకముందివిషయ మెక్కుడుప్రాముఖ్యముని కు రాగలదనియు చెప్పిరి.

బొంబాయిలో బహుమతలు 10,000 రూపాయలు యిండియా దొరతనమువారి బహుమానము

మమతజాబేగమును వైద్యశాలనుండి పంపివేసిరి
మమతజాబేగము తల్లి అమృతనరసుండి బొంబాయికి
బయలుదేరినది

మామూగారితో సంభాషణ

బావలాగారి కార్యదర్శియగు కె. ఈ. మామూగారిని వైద్యశాలలో ఒక పత్రికానితెలిపి సందర్శించి ప్రశ్నించెను.
“బావలాగారికి నెలకు 80 వేల రూపాయలు ఆదాయము భూములు యిండ్లు మున్నగువానివలన వచ్చును. ఆదాయమును ముఖ్యము పోషించుటచే నేను కార్యదర్శిగా పనిచేయుచుంటిని. ఆదాయము చాల దయగలిగినదిగా గౌరవముగలిగినదిగా నున్నది. ఇదియే నా జీవనము. నేనిదిగలను మమతజాబేగమును మంచియొంటినిగాని ఆమె పూర్వపుత్రాంతము నాకు తెలియదు. మేము బండిలో నున్నప్పుడు పుడు రిడ్డిరోడ్డులో నోవాతునగోడ్డులోను పులుమును మేడలును కలవనియును దానిని మాడులకులరూపాయలకు కొనవలెననియును బావలాగారు చెప్పియిరి. అప్పుడు మమతజాబేగము ఉర్రుతూడులో భారతముగా ఉత్సాహముతో మాటలాడుచుండెను. ఉర్రుతూడులో ఆమె మాటలాడగలుగనంత బాగుగా నేను మాటలాడుటకును మెడటి గుండు చెప్పి బావలాగారికి తెలిపిరి. దాని నెట్లుచే నేను తుడిచివేతిని తెలిపిరి. పిమ్మట నాకుగూడ గుండుచెప్పి తెలిపిరి. నేను నా మిత్రుడును గట్టిప్రబండిలో క్వీన్స్ రోడ్డుకు వెళ్లుచుండగా విల్సన్ కాఫీ షాపునకు బావలాగారిమాటలనుండి తారించినది. ఆయనను విలచెను. మేము ముగ్గురును మోటారులో వలబాటు బిల్లునంతకు యిరుండితిమి. నేనెన్నడును యిందూరు వెళ్లియుండదు. నైనికోద్యోగులచేసిన ఘనసహాయము నేనెన్నటికిని మరువజాలనని మామూగారు నుడివిరి.

ఉత్తములను భద్రపరచుట

అమృత నరసున్న మమతజాబేగంకల్లి వత్తిరుచేగము వద్దనున్న పుత్తరములను, భద్రపరచవలెనని మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు ప్రకారము బొంబాయి పోలీసువారు అమృతనరు పోలీసు వారికి తెలిపిరి. నందిగారి అమృతనరునుండి యింకను ప్రత్యుత్తరము రాలేదు. మమతజాబేగము గాయ మింకను మానలేదుగాని నేడో (16వ తేదీ) రేపా ఆమె వైద్యశాలనుండి పంపివేసెనట. ఆమె స్వగృహమున నుండియే చికిత్సను బడయుచుండును. ఆమెకు చాలమంది హాని తలచుచున్నారు. కాన ఆమెను భద్రముగా కాపాడుట కేర్పాటుచేయవలెనని ఆమెపక్షమున, కే. ఎఫ్. హాసెనుగారు పోలీసు కమిషనరుకు తెలియజేసిరి. ఆ ప్రకారము కమిషనరు ఉత్తరువుచేసెను.

10,000 బహుమానము

బావలాగారిని హత్యచేసినవారి ఆచోకే తెలిపినవారికిని వారిని పట్టియిచ్చువారికిని 10,000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడునని యిండియా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

మమతజాబేగమును పంపివేయుట

నవంబరు 15 తేదీ మధ్యాహ్నము మమతజాబేగమును కే. జే. వైద్యశాలనుండి పంపివేసిరి. ఆమెకు యితరులవలన ఆపాయము కలుగకుండ కాపాడుటకు పోలీసునా రామెను పోలీసువైద్యశాలకు పంపిరి. అప్పటివఱకును బావలాగారు చనిపోయిన సంగతి ఆమెకు తెలియదు. ఆమెకు ఆదుభివార్త నామె కరిగింపగా ఆమె చాల శోకించెను.

మూలానులో ఒకనిని అరెస్టుచేయుట

ఈ హత్యసందర్భమున బొంబాయిలో రైల్వేలో యుద్ధాగ్నిగా మున్న దాని నొకనిని మూలానులో నిన్న 15వ తేదీ ఉదయమున అరెస్టుచేసిరి.

వార్తల ప్రకారము అమృతనరునుండి బయలుదేరుట

బొంబాయిలో పత్రికాపక్షము అమృతనరులోనే యున్నట్లు నిరూపించుటచే నేను జనమిత్రులగునో యని ఆమె చాల ఆనందపడుచున్నది. నవంబరు 15వ తేదీ ప్రాత్ర ఆమె అమృతనరునుండి బొంబాయికి బయలుదేరినది. “11 నెలనుండి ఎవరో

కొందరు అహర్నిశలు మమ్ములను కాపలాకాయుచున్నారు. నిరంకుశముగా నేను నాకమాత్రమును బొంబాయి వెళ్లితిమి. అప్పటినుండియు నాకుమార్తె అబ్దులుకాదిరు బావలాగారి యొద్ద నేయున్నది.” అని వత్తిరుచేగము తెలిపెను.

మరికొన్ని వివరములు

సర్వేంటువాట్లమ్ముగారు అవాడు మలబారు పోలీసులకు కంప్లెంట్ చేసి దుకాణమునకు ద్యూటీమీదనుండగా ఒక పాశ్చాత్యస్త్రీయును పురుషుడునున్న రుపాకులనుకాబట్టిన గూర్చి తెలిసిరి. వాట్లమ్ముగారు వెంటనే మోటారులో ఆటలేగి నుద్దామి. వచ్చిఅవాడును అరెస్టుచేసెను. అతడువెళ్లు సరికి వారికి గాయములుతగిలెను. వచ్చి కాంప్రాబవాస్త్రవ్యక్తు. వయసు 28 ఏండ్లు.

అంత్యక్రియలు

18 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు మరణవిచారణ జరిగినది. పిమ్మట బావలాగారి శవమును వైద్యశాలనుండి చాపట్టిలో మన్నవారి బంగారాకు తీసికొనిపోయిరి. సాయంత్రము 4 గంటలకు అంత్యక్రియలు జరిగినవి. క్వీన్స్ రోడ్డులోనున్న కచ్చి మేమునెమెట్టిలో ఖననక్రియ జరిగినది. కాన్స్టేబులు అభ్యర్థుడు వి. జే. పటేలు వి. ఏ. దభోల్కరుగార్లు మున్నగు ప్రముఖులు చాలమంది కవముతో వెళ్లిరి.

ఇందూకు మహారాజాగారి ఆజ్ఞాసారము మమతజాబేగమును నెలకి పట్టి తెచ్చుటకు బయలుదేరి 53,888 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టిన శ్రీరామ శంభుశర్మలుగారు యిందూకు వాస్తవ్యుడు. అతడు మహారాజా అగ్రహమునకు పాత్రుడయ్యెను. అతనిపై కేసుచేసిరి. బొంబాయికి పోలీసులను పంపిరి. రాజధాని మేజిస్ట్రేటు అతనిని యిందూకుకు పంపుటకు ఉత్తరువునిచ్చెను. అతడు 28-9-24 వ తేదీని నెలపు దరఖాస్తుపెట్టి కాన్స్టేబులపట్టికలు పంపించివెంటనే బొంబాయి వచ్చెను రాగానే అతనిని బర్రరపు చేసి యిందూరులో అతనియింటిని సోదామాచిరి. వ్యయపట్టికను పంపవలెనని 29 వ తేదీని ఒక లేఖ అతనికి చేరెను. 30 వ తేదీని అతడువ్యయపట్టికను పంపెను. ఫ్రెంబరు 5 వ తేదీని యిందూరు పోలీసులు ఆంధ్రకి వచ్చిరి. వారు లామింగ్సుగోడు పోలీసుస్టేషనులో ఫిర్యాదుచేయగా పోలీసువారు శంభుశర్మలును అరెస్టుచేసిరి. రాజధాని మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువును రద్దుచేయగోరుచు అగ్రహునెలలో శంభుశర్మలు బొంబాయివైకొద్దులో ఆపిలుచేసెను. మైక్రాస్టు వారు ఆపిలుచు ప్రోవివేసిరిగాన శంభుశర్మలును యిందూరుకు తీసుకొని పోయి కేసుచేసి 5 ఏండ్లు కఠిన శిక్ష చేసిరి. అని యాపదాపైని వకవరుడు కొనిరి. (బొంబాయి ప్రాంతికము)

అరెస్టుచేయబడిన ముద్దాయి ఇందూరు పోలీసు ఉద్యోగి

సార్వేంటు సీగర్లుగారివలన పట్టుకొనబడిన వచ్చి అవాడును అతనిని పదిమందితో కలిపి గుర్తుపట్టుటకు పరిశ్రమచేసిరి. నెలపునెలలో యిందూరు ఆర్మీ పోలీసులవలన వచ్చి 5 వ లూరుగా నుంజెనని యిందూరు వాస్తవ్యుడు ఆపరిశ్రమలో గుర్తుపట్టెను. (అ. ప్రె.)

శిరోమణి గురుద్వారా సంఘము

అమృతనరు మ్యునిసిపాలిటీ ఎన్నికలు
ఈ ఎన్నికలకు నిలువగోరు అభ్యర్థులను సంఘమువారు చాలసేపు చర్చించిరి. నిలువగోరు అభ్యర్థులకు సంఘము వారి రెజిస్ట్రేషన్ చేయవలెను. వారు పూర్వీకులు ప్రాసియిచ్చినచో వారికెట్టి అభ్యంతరమును కలిగింపరు. పూర్వీకుప్రాసియిచ్చినవారికి షేట్లు యియ్యగూడదని సంఘమువారు ప్రకటించెదరు.

అరెస్టులు

జాబరుషేరు ప్రతికా (గురుమఖీదినప్రతిక) సంపాదకుడు భాయీ లాల్సింగుగారిని రాజధ్రోహమునకు అరెస్టుచేసిరి. అకాలీజిత కార్యదర్శి భాయీ ఆహాసింగుగారిని భాయీ జంహాసింగుగారిని మాంటిగోమల్లో అరెస్టు చేసిరి.

ఖాల్సాకళాశాల క్రొత్త కట్టుబాటు

పాలకసంఘమున 100 మంది సభ్యులుండవలెను. వారిలో 20 మంది కార్యతపథ్యులు. 40 మంద సిక్కు సంస్థానముల ప్రతినిధులు. 84 గురు బ్రహ్మ యిండియా జిల్లాప్రతినిధులు. ఎన్నుకొనబడిన. 84 గురును మిగిలిన 6 గురిని నియమింపవలెను. అను కట్టుబాటు ఆమోదింపబడెను. ఇక సీతకాశము అయానియోజకసభములు అయాసభ్యులను ఎన్నుకొనగలరు. (అ. ప్రె.)

హిందూ మహామదీయ సంఘటనము

స్వరాజ్య పక్షమువారు జడిసి లొంగలేదు

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి సూచన
నాగపూరులో 12వ తేదీని జరిగిన బహిరంగసభలో మోతీలాలుగారు ఉపన్యసించిరి.
“ఈసంఘటనను దన్ని మతములవారును సమాచారముతో కలసియుందురు. మధ్యరాష్ట్రముల స్వరాజ్య పక్షమువారు నిరంకుశద్యోగులకు జడిసి ఉద్యోగములను స్వీకరించుట కంగీకరించి రనువదలులు నాచెవినిబడినవి. నిరంకుశద్యోగులు మంత్రిలున్నను లేకున్ననుగూడ పరిపాలనమును సాగించుచునే యుందురని మన మెరిగియున్నాము. ఎటులైనను మనకు లభించునది వారు విడచెడు ఎంగిలి మెతుకులే. స్వరాజ్యపక్షమువారు రెట్టి ఎంగిలిమెతుకుల కపేక్షపడుటలేదు. నిరంకుశద్యోగుల స్వగృహమునకు పాలుపడని, పరిశుద్ధమును పుష్కలమునగు భోజనమునే బడయగోరుచున్నారు. స్వరాజ్య పక్షమువారు తిరివర కేమియును చేయలేదని నే నెరుగుదునని వార్తాలో నేను నడిపితిని ప్రతికలలో ప్రకటించబడెను. అది సరియైనదిగాదు. “ఇంతవరకు కాపనసభలవలన ఎట్టిలాభమును కలగలేదు. యింకయుండుగూడ వానిలో మార్పుకలుగనిచో ఎట్టి లాభమునుకలగదు. వానివలన లాభమును బడయుటకు స్వరాజ్య పక్షమువారు యత్నించుటలేదు. వానివలన నిడివరకు జరిగిన హాని యింకయుండు జరుగకుండ చేయుట కే ప్రయత్నించుచున్నాము. ఈ విషయమున స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రయత్నము కొనసాగినది. కాపనసభలవలన ముక్తకలుగునని స్వరాజ్యపక్షమువారు నెన్నడును తలపడలేదు. పనియున్నంతకాలమే వానిలోనికి వెళ్లెదరు అని నేను నుడిపితిని” అని నెహ్రూగారు తెలిపిరి. (అ. ప్రె.)

బెంగాలు నిర్బంధచట్టము

పూనాలో బహిరంగసభ

14 వ తేదీని సాయంత్రము పూనానగరమున శివాజీ మందిరమున ఎల్. వి. భోపల్కరు (ఎం. ఎల్. సి) గారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. రాష్ట్రీయ కాపన సభలో నిర్బంధచట్టమును తిరస్కరించినందులకు సంఘమువారిని దోషింపు జానుగారిని యీ సభ వారభించిందియు మన్నారన తీర్మానమును కే. ఎస్. కరండికరు గారు ప్రకాశించిరి. ఆసంకల్పి నవంబరు 15 స్వరాజ్యము నియ్యట తప్ప వేరుసాధనము లేదని నుడిపిరి. కేల్కరు, పూలే, గుంజులు (ఎమ్. ఎల్. సి), లలిత, ఘోశేలుగార్లు తీర్మానమును బలపరచిరి. తీర్మాన మామోదింపబడెను.

కాంతి సమితిసాధనములవలన బొరతనము వారు స్వరాజ్యము నియ్యలేరి. అప్పుడు ఆరాజకమే గత్యంతరము కావున ఆరాజకము కలుగుటకు దొరతనమువారే కారకులు. స్వరాజ్యము వెంటనే యొరంగిన ఆరాజక మంతరించును. దోషియలందరును జాతీయ్యాభ్యుదయమునకు తోడ్పడవలెను అని భోపల్కరుగారు నుడిపిరి. (అ. ప్రె.)

పత్రికాధిపతుల సంఘము

బొంబాయిలో వార్షికసభ

భారతదేశపు పత్రికాధిపతుల వార్షికసభ నిన్న 15 వ తేదీ సాయంత్రము విశ్వవిద్యాలయము సిండికేటు కార్యాలయమున జరిగినది. వార్షిక నివేదికను ఆమోదింపబడెను. రిపోర్టును బ్రెటీగారు ప్రకాశించిరి. ఎన్నికలు జరిగినవి.

అధ్యక్షుడవని— జార్జరు ఆవిసెంటు గారు (న్యూ యిండియా)

ఉపాధ్యక్షులు— కే. సి. రాయగారు (అహ్మదాబాదు ప్రెస్) కె. నటరాజు గారు (సోషలుఫార్మర్) ఎస్. సి. కల్కరుగారు (కేసరి), ఏ. రంగనాథు య్యంగారు (స్వదేశ మిత్రన్)

కార్యసంఘాధ్యక్షుడు— మో. బి. ఎస్వర్నగారు (రాష్ట్రీయ సంఘము ఏకేంటర్)

కార్యదర్శి— ఎస్. ఎ. బ్రెటీగారు (బొంబాయి క్రానికల్)

కార్యసంఘ సభ్యులు— పి. పి. అయ్యగారు (తైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా) ఎం. ఎస్. ఎం. శర్మగారు (అహ్మదాబాదు ప్రెస్) బ్రెటీగారు (ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలు), పోతనూరు మెథుగారు (బొంబాయి క్రానికల్), కడియ్యగారు (కేసరి), ఓబర్బుగారు (తైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా), ఎస్. బి. అయ్యగారు (రాణులు), సిరూరుగారు (తైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా). (అ. ప్రె.)

ఆమృతసహము, జనవరి 15:—కర్తాజు మేల్పిండునందు
ప్రాముఖ్యము వహించిన గురుదయాకుసింహు రిశ్వలసింగుగారి
కొట్టెలో గలిగిన యగ్నిప్రమాదముచే రు 50,000 ఖరీదు గల
సామాను, పెద్దభవనముతోగూడ భస్మమయ్యెను. విశిష్టా
కాకపోవుటచే చుట్టుప్రక్కల నున్నవార నేమను మంట నా
టవనచ్చిరి. దీనికి కారణము విద్యుచ్ఛక్తి. పాపమును
సహాయము లేకయున్నవన రాజాలకుగారు. పాపమును
వారు లేమి స్వంతయంత్రముచే చాలవరకు చాలవరకు సహాయ
పడిరి. ఒకఘంటకాలములో మంట నార్చగలిగిరి. కాని
సామాను, భవనము, పూర్తిగా నీలూ పుననే దగ్ధమయ్యె
పోయెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1925-వ సం॥ జనవరి 16-వ తేది

శుక్రవారము

ఆంధ్ర ఖాదీబొర్డు సమావేశము

విజయవాడయందు ఖాదీబొర్డు సమావేశము గూడి నున్న ఖాదీబొర్డు సమావేశము వర్తమాన పరిస్థితుల యందు ప్రముఖతను వహించగలదు. గాంధీమహాత్ము డిన్నినందర్భములందును రాటపు సంకీర్తన మును జేయుచున్నాడు. కాంగ్రెసువేదికయం దైనను విద్యాపీఠవేదికయం దైనను సతతనందర్భము లందైనను రాటపు ప్రయోజనమును జోధించు చున్నాడు. రాటమును కల్పితరచయను సుదర్శన చక్రమనియును విదేశవస్తువిసర్జనమునకు సాధన మనియును ప్రశంసించుచున్నాడు. వర్తమానసంపత్తరమునందు కాంగ్రెసుసభ్యులును సంఘములును జేయవలసిన మొదటిపని రాటమునకును ఖద్దరునకును విశేషవ్యాపకమును గలుగజేయుట యైయున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు రాటపు వ్యాపకమును ఖద్దరు వ్యాపకమును సాధ్యములని కాంగ్రెసుసభ్యులును నిరీరులును సత్యాగ్రహశ్రమమునకు సంఘమున్న నూలుకానుకల పట్టిక విశదమగుచున్నది. డిశం బరుపట్టిక నూలు మొత్తమునందును గుణమునందును ఆంధ్రదేశమున కిష్టాసము నొసంగునని సమ్మతము గలుగుచున్నది. శ్రీయత మగనలాలు గాంధీగారి మాసారంభమునను తాడపత్రి నాగలాపురము సీతానగరము రాజమహేంద్రవరము గుం బారు రేపల్లె మొదలగు ప్రదేశములను సందర్శించి ఆయాప్రదేశములందు సందర్శించిన ఖద్దరుసంస్థలను ప్రశంసించిరి. తాడపత్రియందు 60,000 రూప్యములు ఖద్దరుస్థానా వ్యాపకములకు వినియోగ పడుచున్నవి. పశ్చిమగోదావరియందు వేలరూప్యములు ఖద్దరువ్యాపకమునకు వినియోగపడుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమునందు ఖద్దరువ్యాపకమునకుగల యవకాశము గతించిన మూడేండ్లయనుభవమును విశదముచేసినది. నాగలాపురము జమ్మలమడుగు చీమల కాగుపలె రేపల్లె తునిప్రాంతములందు మహాత్ముడు కోరునలులు రాటము స్థిరప్రతిష్ఠను బడసినది. రాటము నిరుపేదలకు మహాత్ముడు సంభావించు పట్టులు కల్పితరచయనది. వర్తకులు రాటము ఖద్దరు మూలమునకు ద్రవ్యము నార్జించిరి. దేశసేవకులు రాటపు యోగసాధనమునను నారాధన విధానమును గ్రహించిరి. విద్యాభిమానులును వారి సహకారములు పూర్వమువలెనే బాధించుచున్నను త్యాగపరాయణులైన దేశసేవకులు గాంధీభక్తులు రాటపుప్రభావమును గ్రహించుచున్నారు. రాటపు సుదేశమును సమ్మోహనమును సమ్మోహనమును కాంగ్రెసు సభ్యత్వమునకై రాటమును గొలువవలసిన మనసర మెర్పడినది. ఈ యవసరమును సఫలము చేయుటకు ఖాదీబొర్డు దేశమునం దంతటను బాగు గను పనిజేయవలసిన యవసరము గలిగినది. మండల ఖద్దరుబొర్డులు నూలును పంపవలసిన నియమమును

సార్వముచేయుటకు సంప్రాప్తమైన యవకాశము లను బాగుగ వినియోగించి నిర్మాణవిధానమునకు దోడ్పడవలయును. ఖద్దరుఖాదీబొర్డు కాబ్యాంగ కాఖయను భిన్నరీతులను నేకకార్యమును సాధించుట కేర్పడినవి. ఖద్దరుబొర్డు సమావేశమునందు రెండుఖాదీబొర్డులు గలిసి పనిజేయుచు సభ్యులను జేర్చుచు నూలు పంపిణీయును స్వరాజ్యరథ ప్రసరణమును జేయవలయును. ఖద్దరునిధి ఖద్దరుప్రచారము ఖద్దరువ్యాపకమునకు కాంగ్రెసుప్రచారకులు ప్రారంభమునుండియును పనిజేయుచున్నను ప్రచార కులదృష్టి ప్రారంభము నుండియును సుపన్యాసాది ప్రచారమునందు లగ్నమైన రీతిని ఖద్దరుప్రచార మునందు లగ్నముగాలేదు. ఖద్దరుప్రచారము మాటలతోగాకను కార్యరూపముననుగావలసియున్నది. గత సంవత్సరమునందు కాంగ్రెసు ప్రచారమునకు వినియోగపడిన 40,000 రూప్యములందును ఖద్దరు ప్రచారమునకు వినియోగపడినద్రవ్య మతిస్వల్పమై యున్నది. ఖాదీబొర్డు ఖాదీబొర్డువారసాధననిచ్చిన 60,000 లును ఖాదీప్రచారమునకు వినియోగపడినను నీ స్వల్పమైనద్రవ్యము మహత్తరమైన ఖాదీ ప్రచారమును జేయుట కేములకును జాలకున్నది. శ్రీయత గొల్ల పూడి సీతారామశాస్త్రిగారు కార్యదర్శిపదవి నిర్వహించినవారైనను ఖద్దరుపని నియమానుసారము జరుగుచున్నను చేయవలసిన పని కార్యంతములు లేవని గతకాలానుభవము విశదముచేసినది. అఖిలభారత ఖాదీబొర్డువారియేడు తిరిగి రూ 1,20,000 ల నష్టగ నిచ్చుట కంగీకరించి నటులు తెలియుచున్నది. ఖాదీప్రచారమున కాల ప్రదేశమునను చేయవలసినపనిని చేయగలవనిని విమర్శించనపుడు పరమవిషాదము గలుగును. డక్కా మజిలీను పరిశ్రమ యంతరించినను ఇప్పటికిని పాం దూరుబట్టలు భరతఖండమునందు సంభ్రమమును గలుగజేయుచున్నవి. బెల్గామునందు నూలు పోటీ పరీక్ష యందు పాంధూరుస్త్రీలు క. వెంకమ్మ మాడుగుల వీరమ్మగార్లు బంగారుపతకము లను బడసిరి. తాజాధిరాజుల యాదరణమువలన నీవైపుల్య మింకను నాంధ్రదేశమునందు సజీవముగ నున్నది. వర్తమాన పరిస్థితులం దాంధ్రవ్యక్తిత్వమును సమర్థించుటకు నూలు ఖద్దరుపరిశ్రమలు సాధనము లైనవి. నూలు ఖద్దరుపరిశ్రమలను విరివి గను వ్యాపింపజేయుట కాంధ్రదేశమునందు గల యవకాశము లే యితరరాష్ట్రమునందును లేవని నిరాఘాటముగను చెప్పవచ్చును. కాని ఆయవకాశములను సార్థకముచేసి స్వరాజ్యమును యథార్థము గను స్థాపించుట కాంధ్రదేశమునం దనురూపమైన ప్రయత్నములు జరుగకపోవుట సంతాపకరముగ నున్నది. ఖద్దరువ్యాపకము పుణ్యమును పురుషార్థమును సమకూర్చుచున్నది. అన్నవస్త్రములు లేకను మాడుచుండేవారల కన్నవస్త్రములు గలుగుచున్నవి. విదేశవస్తుములకు వ్యయమయ్యెడి ధనము స్వదేశమునందు నిలిచి, దేశభ్యుదయము గాగలదు. స్వరాజ్యరథ మతిరయమునను ముందునకు నడువగలదు. భారతఖద్దరుబొర్డువారాంధ్రరాష్ట్రము ఖద్దరునిధిని స్థాపింపలేదని అధిక్షేపించుచున్నారు. ఖద్దరును దేశమునందంతటను వ్యాపింపజేయుటకును

అక్షేపణను సవరించుకొనుటకును ఖద్దరునిధిని స్థాపించి పనిజేయుట పరమధర్మముగ నున్నది. ఖద్దరు నిధి కన్నివత్సములవారును మరములవారును ధన సహాయమును జేయుట కవకాశములు గలవు. రాజకీయాందోళనమునందు ప్రమేయమును గల్గించు కొనని శ్రీమంతులును రాజులును మహారాజులును ఖద్దరునిధికై నను ధనసహాయమును జేసి దేశక్షేమమునకు దోడ్పడుట ధర్మముగనుండును. ఖద్దరుబొర్డు నిర్ణయించవలసిన విషయములం దుత్పన్నస్థానముల నిర్ణయము ప్రభావవిషయముగ నున్నది. ఉత్పన్నస్థానములు భారత ఖద్దరుబొర్డువారియనున్న సొమ్మును చిల్లరగాను పంచిపెట్టుటవలన ననర్థములు గలుగుచున్నవిధము తెలిసియున్నది. కొన్నిమండలములం దేమియునుపనిజరుగలేదు. పనిజరుగుటకవకాశమున్న చోటను సొమ్ములేకను ఖద్దరుపని జరుగలేదు. ఈ లోపములను నివారించుటకై నాలుగైదు నిర్మాణ స్థానములైనను నేర్పాటుచేయవలయునని ఖద్దరు బొర్డువారు కోరుచున్నారు. ఉత్పన్నస్థానముల నేర్పాటు చేయుటయందు స్థానికసహాయము ననుసరించి యేర్పాటును జేయుట యచితముగనుండును. ఈ యేర్పాటువలన ధనసహాయము గలుగుటయును స్థానికముగను సుత్సాహము గలుగుటయును సంభవ మగును. ఈయేర్పాటులైనను కార్యనిర్వాహకుల ననుసరించుచేయుట యవసరము. తగిననిర్వాహకులు లేకను సంస్థాపనలు కృశించుచున్నవి. ఈ సందర్భములందు ఖద్దరు కేంద్రస్థానముల నేర్పాటుచేయుట యందు విశాలదృష్టితో నేర్పాటుచేయుట ప్రయోజనకరము. వర్తమాన సంవత్సరమునందలి కార్యక్రమము కేవల మాతృత్వక్షణమున కేర్పడినది. ఈ కార్యప్రణాళికయందు స్వయంప్రకాశాద్భుత కార్యముల కవకాశములేదు. యథాశక్తిని పనిజేయుట కందరకును నవకాశములుగలవు. అవకాశములుగల కాంగ్రెసుప్రచారకులు ఖాదీప్రచారమునకు తమశక్తి సామర్థ్యములను వర్తమాన సమయమునందు వినియోగించుట ప్రయోజనకరము. విద్యాభిమానులును కార్యాభిమానులును కాంగ్రెసుసేవకులును ఖద్దరు సేవకులును బహిష్కారాభిమానులును సభాభిమానులును భేదములను మఱచి ఏకభావముతో ఖాదీప్రచారమును జేసి విదేశవస్తు విసర్జనమును సాధ్యముచేసి గాంధీమహాత్ముని మహాసంకల్పమును సఫలముచేయుటకు దీక్షనువహించి కృతార్థులగుదురు గాత!

పారిశ్రామికాభివృద్ధి

కాశీలోజరిగిన భారతశాస్త్ర పరిశోధకమహాసభ చాల యమూల్యవిషయములగూర్చి పర్పించెను. భారత పరిశ్రమలవిషయమై ఉపన్యాసము లెక్కువగ జరిగెను. అందు భారతదేశములో వ్యవసాయమే ముఖ్యపరిశ్రమయని వ్యక్తముజేయబడెను. ముప్పాతికమంది జనసంఖ్య వ్యవసాయమునే వృత్తిగ గల్గి యున్నపుడు తదభివృద్ధికై ప్రయత్నముల జేయుటయం దావశ్యకమెంతేని గలదు. పాశ్చాత్య పద్ధతులపై నీ దేశమునందు పారిశ్రామికాభివృద్ధితగదని డాక్టరు ఫాలరుగారు తమయువన్యాసమునందు చెల్పిరి. ఇందు కొంత అతి

మొన్న పుంగళవారమునాడు శ్రీ లక్ష్మీ పుత్రీసువారు తండ్రి పూరు స్తవనోత్సవ పి. సి. నారాయణమిశన్ ఆసువానిని అనుమనించి ఆరస్తుచేసిరి. ఈత ధీవైద్యంగతముల చేననని ధాతీ కువారి నమస్కరము.

చీటిఫండు లాబరియగునా?

కాదని హైకోర్టువారు నిర్ణయించుట

కంజీరములో కొండరుకలసి ఒక చీటిఫండు నేర్పరచు కొనిరి. ఇందు 500 మంది చండావారులుగలరు, ప్రతిచండావారును పెంకు 1 చొప్పున 50 నెలలు చెల్లింపవలెను. అటుతర్వాత వారే డిక్ చెల్లింపవలెననెడిది. అందు కుమారస్వామి మొదలియనవారే చీటిఫండునేర్పరచి నిర్ణయించుమనెడిను. చండావారులు తమకావలసినపుడు ఈఫండునుండి ఋణముదీసికొనటకుగూడ హక్కుగలదు. ఎవరైనా చండావారులు చండాను చెల్లింపనియెడల ఆ మొత్తమునకు వడ్డీనిగూడ చెల్లింపవలెను. ప్రతినెలయు రు 50 ల చొప్పున నొక అమానుసము పంచిపెట్టబడును. అబమానుసము సందినయెడల ఇక తిరిగి చండాను చెల్లింపవలెననెడిది. ఈ కేసునందు ముఖ్యగం మొదలియారు అను నతడు 50 నెలలు చండాకట్టుకు ఆకనిచీటిఫండు అంతటి తోముగియును గాన ఆకనికే రు 50 చెల్లింపవలసియుండెను. కుమారస్వామి మొదలియారు ఆ మొత్తమునకు ముఖ్యగం మొదలియారునకు ఒక ప్రామిసరీనోటు వ్రాసింజెను. ఆ నోటుమీద ముఖ్యగం మొదలియారు ఈ కేసును తెచ్చెను.

హైకోర్టులో ఈ కేసు సందర్భమున రెండవ అప్పీలు ఈ యందయను న్యాయమూర్తులు రామేశ్వరు, వెంకటసుబ్బారావు గార్లు యెదుట విచారణకుచ్చెను. ఈ చీటిఫండు లాబరియందీగదనియు, అందుచే 298 క్రి. పా. కో. క్రింద లై సెన్సు పుచ్చుకొని యుండవలసివదనియు అందుచే నీసీటు న్యాయశాస్త్రాధిపతి నది గాదనియు ముద్దాయి తరపున వాదించుటచేను. కె. వి. శేషుఅయ్యంగారు పిటిషనరు తప్పున వాదించుచు, ఇది న్యాయశాస్త్ర సమ్మతముగ న్యాయపరమమంటివేసని వాదించెను. విం. పోమసుందరముగారు ముద్దాయి తరపు వాదించిరి. హైకోర్టువారు ఈ చీటిఫండు లాబరియందీగదనియు, సామాన్య న్యాయపరమమంటివేసనియు నెంచి అప్పీలు నంగీకరించిరి.

చీట్లపేక ఆటకొరకు మాత్రమేయుట

శేషమైతను అనునాతడును, ఆతని కుమారు లిద్దరును, మనునలిద్దరును, ఆతని సోదరుని మనుమడును గలసి 10-10-28 తేదీన రామస్వామి లేవను అనునాతనిని హత్యచేసినపుడు శిక్షాకోపదాయందు, ముద్దాయిలు హైకోర్టువారికి గావించు కొనిన అప్పీలునందు న్యాయమూర్తి మాజిస్ట్రేట్ నాయకుగారు రెండవ ముద్దాయిని తప్ప ముద్దాయిల నందరిని జరిగివేయుచు తీర్పుచ్చెరి.

ముద్దాయిలు కోయంబత్తుకుజ్జా, క్యాతకుపాలెము వాస్తవ్యులు 10-10-28 తేదీన పీరు, సుబ్బయ్య లేవను అను నాతనిగృహము ప్రక్కన గల దేవాలయము సరింకతిమటకు వచ్చి చీట్లపేక నాడుకొనుచుండిరి. ఆయాటలో వారు పెద్ద గోల జేయుచుండుటచే సుబ్బయ్య లేవను గృహములోనివారి చాల విరుగుదలను గలంక జేయుచుండిరి. ఇంతలో సుబ్బయ్య లేవను వెలుపలకువచ్చి, చీట్లపేక ఆడుచున్నవారిని అల్లరిచేయవలదని కఠినముగ బలికెను. అంతట వారికాగ్రహము గలిగి సాయంత్రములోగా నాతని నెవమానపరచెదమని చెప్పి వెళ్ళిరి. వారు సాయంత్రముకాలమున తిరిగివచ్చి సుబ్బయ్య లేవను యొక్క గృహము పై రాళ్ళు విసరుటకు ప్రారంభించిరి. సుబ్బయ్య లేవను యొక్క నేపకడకు రామస్వామి లేవను అనునాత డింతలో నెచ్చటి మండియో వచ్చుచు, తనయజమానుని గృహముపై రాళ్ళు రువువారినికొని, ఆగ్రహావేషమై 1 ముద్దాయిని పట్టుకొని కొట్టి వడవేసి, రాళ్ళువచ్చువారందరును వెలికి రావలసినదని పంతుములాడెను. ఇంతలో మిగిలిన ముద్దాయి లందరును వచ్చి రామస్వామి లేవనును చైబడి కొట్టిరి. రెండవ ముద్దాయి, ఆతనిని చాలవొట్ల కత్తితో పొడిచెను. రామస్వామి ఇంటిలోనికి తప్పించుకొని పోవుటకు ప్రయత్నింపగా ఇంటిలోనున్నవేసి గొల్లెము చెట్టిరి. రామస్వామి, గాయములచేతను, దెబ్బలచేతను అచ్చటనే మరణించెను. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఈ కేసునందు ముద్దాయిలందరికి యావజ్జీవదీర్షిపాంతరవాస శిక్ష విధించెను.

అప్పీలునందు, ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు 2-వ ముద్దాయి తరపునను న్యాయశాస్త్ర గ్రాంటుగారు మిగిలిన ముద్దాయిల తరపునను వాదించుచు, రామస్వామి లేవనును అందరుకొట్టుటచే మరణింపలేదనియు 2-వ ముద్దాయి కత్తితో పాడుచుటచే మరణింపలేదనియు, 2-వ ముద్దాయి అత్యంత క్రూరుకొరకుగాను రామస్వామిని పొడిచెననియు, ముద్దాయిలు చీట్లపేక యాడుటయు గలంక జేయుటయు నిజముగావని

భారతశాసనసభ

ఉద్యోగతరుల చట్టములు

డిల్లీ, జనవరి 15:—జనవరి 30 తేదీన భారతశాసనసభలో ప్రవేశపెట్టుటకుగాను 17 ఉద్యోగతరుల బిల్లులు సేతు ఎంచబడినవి. వీటిని చాలమట్టుకు నెట్టెంబు సమావేశమునందు మిగిలి పోయినవి గలవు.

మొదటిది, 1818 రిగ్యులేషను 3 తీసివేయుమని గోరుచట్టము ఆచర్యుడు ద తగారిది.

నలయునంతవరకు మరణదండనను తొలగించునట్లు క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడును మార్చునలెనని గోరు కామినికుమార చందగారి చట్టము రెండవది.

వి. కె. పటేలుగారు బెంగాలు, మదరాసు, బొంబాయి రిగ్యులేషనులను తీసివేయుమని గోరుచట్టము మూడవది.

బాతిభేదములపై వచ్చు కొట్లాటలను మాములు నేరములుగా కాక యెక్కువ పీనలుగా జూడమని గోరు కె. ఎస్. రేగారి చట్టము నాల్గవది.

హిందువులు తమ ఆస్తిని తమపిల్లలకు గాని కుటుంబములకుగాని వారి దౌహిత్యులకు గాని వ్రాసియిచ్చు హక్కులను నిర్ణయింపమని గోరుచు సర్ హరిసింగుగారు ప్రతిపాదించునట్లు చట్టము తరువాత నెంచబడినది. ఆస్తుల మార్పుటను గూర్చి వరకుల నేర్పరచగోరుచు గారుగారి చట్టము షోడశి గలదు.

కె. కె. చందగారు ఇండియను ఎవిడెన్సు ఆక్టును సవరించుచు చేసినచట్టము, పశువులమాంసము ఎగుమతి నిలుపుతేయుటకుగాను మేములాలు నెవ్రాగారి చట్టముతరువాత వచ్చినవి.

బెంగాలు రిగ్యులేషను తీసివేయుమని ఎం. కె. ఆచార్యగారు కె. కె. చందగారును చట్టముల ప్రతిపాదించెదరు.

రామచంద్రరావుగారి, ఇండియను రిజిస్ట్రేషనుచట్టము నిలిపి ప్రాసీజరు కోడులు సవరించు చట్టములు 14, 16 స్థామున వచ్చినవి. రాజద్రోహము కేసులవిషయము పీనలుకోడును సవరించు పటేలుగారి చట్టము 13 వ స్థానమున వచ్చెను.

రైల్వేపనివాండ్ర కష్టములు

యం. కె. ఆచార్యగారి తీర్మానము

మదరాసు, జనవరి 14:—రైల్వేపనివాండ్ర కష్టములను విచారించుట కొకసంఘమును నియమించవలసినదని యం. కె. ఆచార్యగారిచే రాబోవు భారతశాసనసభయందు జనవరి 27-వ తేదీన ప్రతిపాదించనున్న తీర్మానము సందర్భమునను గురించి యం. కె. ఆచార్యగారు యిట్లువ్రాయుచున్నారు:—“ఈవిషయమై తాము చాలసంగతులను సేకరించినవియు బాధ్యులగు రైల్వేపనులు రూఢియగు సమాచారమును యివ్వయందు గావించబడిన తీర్మానములను యాదినవ విలాసమునకు జనవరి 25-వ తేదీనాటికి బంపిన వారలకు తమవృద్ధయ పూర్వక కృతజ్ఞతను తెల్పుచున్నాను. 10 డి. క్లీన్సుచే రైస్ వా, డిల్లీ” (ఆ. ప్రె.)

అంగోరాపైకమీషనరు

పోర్చుగీసు గవర్నరు లిస్బను శేము డెమెరిసుగారిని అంగోరాపైకమీషనరుగా నియమించిరి. ఆతని తరువాత జో ఆకెముజానుగారు నియమింపబడిరి.

శ్రీ లక్ష్మీనృసింహ పుస్తక భండారము

కుమారదేవం

శంగీత విద్యయంద సమాన పాండిత్యము కలిగి, ఆంధ్రదేశమునందు ఇతర దేశములందును విక్సీలి ప్రఖ్యాతిగాంచి సంగీత విద్యావికారకు అనేకులను తయారుచేసిన శ్రీయంత గరికపర్తి కొటయ్యశేవరగారి నిర్యాణమువలన ఆంధ్రదేశమునకు గొప్పలోపము సంభవించినదనివిచారించుచువారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని శ్రీ లక్ష్మీనృసింహ పుస్తకభండారమున సభి జరుపబడినది.

వంగల సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి.

యం, ఆ విషయము—పోలీసువారు పరీక్షించిన తరువాత రిపోర్టులో శేర్పట్టణినియు వాదించిరి.

న్యాయమూర్తులు, ముద్దాయిల తరపు వాదక నంగీకరించి 2 వ ముద్దాయిని తప్ప అందరిని నిర్దోషులుగా ప్రకటించి విడిచివేసిరి. 2 వ ముద్దాయిపైన విధింపబడిన యావజ్జీవ దీర్షిపాంతరవాసశిక్షను ఖాతపరిచిరి.

ఆంధ్ర భారతీ తీర్థ

గృహవిద్యాచరీయులు

కొన్ని సవరణలు

కార్యదర్శులగు వి. ఎన్ శర్మ బి. ఏ. బి. టి గారు అడయారునండి మాకిటుల వ్రాయుచున్నారు. గృహవిద్యాపరీక్షలకుగాను నిర్ణయించిన పాఠ్యగ్రంథములలో కొన్ని విక్రయమునకు దొరకుట కష్టముగానున్నందున యీ క్రిందిమార్పులను పతనీయ గ్రంథములలో చేయుటకు నిశ్చయించుకొంటిమి అభ్యర్థులు ఈ మార్పులను గమనించ ప్రార్థింతులు.

సంస్కృతము రఘువంశము (మొదటి మామ సర్గలు) హితోపదేశకథలు (మిత్రలాభ భేదములు) ఎవరి ప్రచురణములైనను సరియే.

రాజ్యతంత్రము ఇంతకుముందు ప్రచురించిన గ్రంథములతోపాటు అయ్యదేవర కాశీశ్రీరావు పంతులుగారి “అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు గ్రంథమును (విజ్ఞానచంద్రికామండలికి బెజవాడ) నైతము జరుపవలయును.

కలకత్తాలో హత్యాయత్నము

వైద్యుడని మోసగించుట

కలకత్తా, జనవరి 15:—కృష్ణుడు బెల్లుగారు హెన్. జి. శేమారు అనునాతని హత్యగానింప రిపోర్టులలో ప్రేరేపనను నేరముక్రింద వచ్చినకేసును చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణ పూర్తిచేసి హైకోర్టు సేవనకు విచారణకు పంపెను. బెల్లుగారు శేమారుగారును పరిచితులగుటచే వారింటికి తరచువచ్చు వాడక గడు. బెల్లుగారు ఉద్యోగము వేయించుమని కీమారుగారిని వేడుమండిరి. ఆ యుద్దేశముతోనే బెల్లుగారు పంపబడెను. కాని అప్పుట నిష్పలుడై తిరిగివచ్చి కీమారుగారిని తుపాకితో కాల్చి యత్నించి ఎడమచేయి గాయపరచెను.

జనార్దన థెనర్డియసు నాతడు 1916 సం॥ వైద్యపరీక్ష పాస్వయి డిగ్రీపొందినట్లు నడించి చాలమందిని మోసగించి వైద్యరీత్యా యోగ్యతాపత్రముల నిచ్చుటచే సి రాం పూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారు నేడాతని కి రూ 50 జరిమాన వేసిరి

పంజాబు శాసనసభ

సభాస్వముని ఎన్నిక

పోటీ అభ్యర్థులు

లాహోరు, జనవరి 15:—పంజాబుశాసనసభ శేపు అభ్యర్థుని నెన్నుకొనుటకు సమావేశమగును. శాసనసభాభ్యర్థిత కెండు నియమింపబడినదియు యిప్పటికి యొకను దెలియదు. ప్రారంభభాగ్యతుని అభ్యర్థిత్యమును గురించి సాంఘికపోరాటములు బయలుదేరినవి. ప్రాత అభ్యర్థుడు అభ్యర్థిత్యమును ఉపసహరించుకొనెను. కాన హిందవులకును, ముసలములకును యివిషయమై పోటీజరుగును. నిన్నటివారల్లో ప్రచురించిన విధమున మహమ్మదీయుల తరపున డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటును ఆబ్దుల్ ఖాదర్ గారు శాసనసభాభ్యర్థితకు అభ్యర్థులగు నిలచెదరు. బహుశః నేటి మధ్యాహ్నమునకు హిందూక్షిక్త సంఘముల తరపున అభ్యర్థి నియమింపబడును.

లాహోరు, జనవరి:—శాసననిర్మాణ శాఖవారిచే నేడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు నియమింపబడిన శాసనసభాభ్యర్థకు అభ్యర్థుల పేర్లు అందుకొనబడెను. శాసనసభ యొక్క ప్రస్తుతిపు డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటుగానున్న పేరు ఆబ్దుల్ ఖాదరు గారును, శాసనసభయందలి స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడను డాక్టర్ గోకులనంద్రన రంగాగారును నియోగింపబడిరి. విద్యాశాఖ మంత్రియగు మియాను ఫజల్ గారు ఆబ్దుల్ ఖాదరుగారి పేరును ప్రతిపాదించి, వ్యవసాయశాఖమంత్రియగు ఛాదర్ చోట్టు రామగారు అనువాదించిరి. మొదటి నియోజన పత్రమందు డాక్టర్ గోకుల చంద్రగారి పేరు సర్దారు ఖోడేసింగాన ప్రతిపాదించ రైజాడు భాగల్ రామగారు అనువాదించిరి. రెండవ పత్రమునందు గోకులచంద్రగారి పేరు లాలా మోహనలాలుగారు ప్రతిపాదించిరి. లాలా దివాను చుధు అనువాదించెను. పోట్లు సంపాదించుట కిరుపక్షములందును యెరుకుగా పనిచేయబడుచున్నవి. శేపు గిట్టిపోటీజరుగును. శేపు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బేల్టు ప్రకారము ఎన్నికలు పంజాబు శాసనసభాభ్యర్థునికొరకు జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

చే శీయ వార్తలు

కాన్నాటు యువరాజదంపతులు

ఫిల్లీ చేరి

ఫిల్లీ, జనవరి 15:—కాన్నాటు యువరాజు దంపతులు శేషు సాయంకాలము ఆగ్రా నుండి ఫిల్లీవచ్చి ప్రాణాయగాకి యింట బసచేసిరి.

పైనిక విద్యాసము

ఫిల్లీలో శేషుదయము పైనిక విద్యాసము జనరలు సర్ బాబ్బి బాబ్బిగారి పరిశీలన క్రింద ప్రారంభమైనది. జనరలు డివిజన్ గారి వాక్ ప్రయము 12,500 బలము జనరలు తాము సమగారి శేషును ఫిల్లీకి 28 మైళ్ల దూరములో నెదుర్కొనెను తాముసమగారి శేషులో 32 కుపాకులు, అశ్వశిశువు, ఆయుధముల మోటారుకారులుగలవు. కాని కాల్యము తక్కువ. ఇరు పక్షముల సైన్యమునకు విమానముల సహాయముండెను. వా లిన్యను ప్రభువుగారు చుట్టొక్కోగీయాలతోను, ఆఫ్ గను, జ పాను పైనికోక్కోగీయాలతోను యా క్రిడాసంరంభమును దర్శించిరి. సాయంకాలముసరికి వాక్ ప్రయము ప్రతి పక్షుల కాల్యల ములోనికి చొచ్చుకొనిపోయితి జయముగాంచెను.

బొంబాయిమూరకపు విచారణసంఘము

నివేదికపై ప్రభుత్వమువారి తీర్పు

బొంబాయి, జనవరి 12:—బొంబాయిలోని స్టాట ఎక్స్ ప్లెంజి విచారణసంఘమువారినివేదిక పైప్రభుత్వమువారి తీర్పు ను శేషే ప్రకటించిరి. బొంబాయి స్టాటప్రొక్రయ విచారణసంఘ మువారి కిఫార్సులలో కొన్నింటి కంగీకరించి మిగిలినవారిని తిరస్కరించు చున్నారని తెల్పును వారివారమును ప్రకటించి రి. ఆఫ్ బాబ్బులలో కొన్నిప్రాట ఎక్స్ ప్లెంజి తీసివేయవలెననియు ప్రోక్రేజికన్సలేటును నిశ్చయించవలెననియు గోచియ్యవి. కమిటీవారంగీకరింపనివనియు అముఖ్యమైనవనియు, ప్రోక్రయ సంఘమువారు ఆలోచించి జామకనవలెననియు ప్రభుత్వము వారు నూచించుచున్నారు.

నాగపూరు నూతన రైలుస్టేషను

నాగపూరు, జనవరి 15:—నాగపూరులో నూతనము గాకట్ట బడిన రైల్వే స్టేషనుకు గవర్నరు సర్ ప్రాంత్యుగారు శేషుసాయంకాలము ప్రారంభోత్సవము ను జరిపిరి. జి. వి. సి. రైల్వే ఏజంటుగారు స్టేషను భవనము కట్టించుట ఆలక్ష్మీమైందుకు విచారము చేరిపిరి. గవర్నరుగారు తెరవచు ఆనేక ప్రాంతీయ కలియు ముఖ్యపట్నముకుటచే నా గపూరునుకూడ పెద్దస్టేషనునుచుట ప్రసరమని చెరిపిరి. అల్పాహారములు పంచిపెట్టబడెను.

స్టేటుకొన్నిలు ఎన్నిక

కలకత్తా:—మార్చిఅబ్దులు కరీముగారు రాజీనియ్యట చే స్టేటుకొన్నిలో అతనిసానమునకు శుభ్రతెంగాలు మహమ్మదీ య నియోజక వర్గమునందు తిరిగి ఎన్నిక ఫిబ్రవరి 16వ తేదీన జరుగును.

చిటగాంగు కలరా

చిటగాంగు జిల్లాలో కలరా బాధ్యము ప్రబలియన్నది. పాట్నాపోలీసు నవదులు

వీరూరు బరిస్సా గవర్నరు సర్ హెన్రీ వీరయ గారు పో తీసు పోరేడు తేయంచి బాంకపూరులో పరీక్షములను సనదులు ను బసంగిరి.

బర్రాపంటలు

రంగూన, జనవరి 15:—బర్రాలో 1924-25 సం॥ వ కు 11, 907, 600 ఎకరములు విత్తనాటినట్లును అందు 11, 555, 700 ఎకరములు బాగుగ పండునట్లు పంటల అందనా వేయబడెను. నిరిటికన్లు ఈయేడు 9180 ఎకరములు తక్కువ భూమి విత్తనాటినట్లు 9, 8748 ఎకరములు ఎక్కువభూమిపై నుంచిపంటలు పండునట్లు తెలియచున్నది. కోతలప్రారంభమయినది. జిల్లాతక్కులనుబట్టి యారాప్ర్యములో 7,500,000 ల ప్నల భాగ్యముపండినట్లు అంచనావేయబడెను. లాండురికార్డు కమిషనరుగారు యాయేడు 8,590,000 టన్నులభాగ్యము అ సగా 2,780,000 టన్నుల వియ్యము ఎగుమతివేయవచ్చునని తి లంచుచున్నారు. బర్రావాణిజ్యసంఘమువారు నిరిటికన్లు యా యేడు ఏమియు యెక్కువపంటలేదని అంచనావేయుచున్నారు.

(ఆ. ప్రె.)

మూడువతరగతి రైలు ప్రయాణపు ఖర్చులు

రైల్వేలను పోల్చిచూచినపుడు సంఖ్యలనుమాత్రమే గమనించి తత్సంబంధమును యితరవిషయముల నాలోచింపకుండుట భావ్యముగాదు. మాకు లీనుగారు క్రిందటి రైల్వేసభయందు పన్యసించుచు ఇండియాలో 8 వతరగతి రైలు ప్రయాణికులకు ఇంకాదులూ వారికన్న 1/5 భాగము ఎక్కువఖర్చుచూచునని చెలిపియుండిరి. అట్లు తెల్పినపుడు రైల్వేకు సంబంధించిన యితరవిషయములను మాకు లీనుగారు గుర్తించెరే. ఇండియాలోకన్న ఇంగ్లాండులో రైల్వే నిర్మించుటకు ఎక్కువఖర్చునని గుర్తించిరా? ఇండియాలో సగటున ఒక వ్యక్తి ఎంత రాబడి గలవో గుర్తించిరా? సగటున ఒకమానవునకు దినమునకు 2శ్శ లేక 3 ఆణాలు రాబడిగలదు ఇండియాలో నెలకు ఒకనికి రూ 5 రాబడిమాత్రమేయుండి ఇంగ్లాండులో రూ 60 గలదు. అమెరికాలో రూ 45 గలదు. “అమెరికాలో మామూలు కార్మికునకు దినమునకు రూ 3-14-6 మా లి కిట్టును. ఆ ధనము గాని ప్రయాణమునకు చెల్పించినచో వాడు 6శ్శ పైకు ప్రయాణము చేయవచ్చును. ఇండియాలో అట్టి పనివానికే దినమునకు 2 ఆణాలు కిట్టును. దానితో 10 మైళ్లు మాత్రము తిరగగలదు.” అని ప్రభుత్వ కార్యదర్శియగు నెవిల ప్రీ స్టీగారు 1908 సం॥ చెలిపిరి. యుద్ధాంతరము వచ్చు మాటులను బట్టి జూచినను అమెరికాలోని ప్రజ 6శ్శ మైళ్లు ప్రయాణముచే యగల చోట భారతీయుడు 10 మైళ్లు మాత్రమే సంచరింప గలడు.

రైల్వే విషయములందు బాగుగా ఆరితేస ఎన్. సి. హూ ఫ్ గార్ ట్టు చెలిపిరి:—“అమెరికను రైల్వేకట్టుకన్న ఇండియాలో ఆఖరువతరగతి రైలు చాల వచక్ర గానున్నవని వాడుకగలదు. కాని అట్లున్నచో అమెరికను రైల్వేలో ఇండియను రైల్వేవలె క్రిక్కిరిసి యుండక పోకర్తము తక్కువయుండునను మాట యటుండగా అమెరికను రైలురైలు ఇండియను రైలురైలుకన్న చాలతక్కువగ నున్నట్లు కొన్నేండ్లకిందట చెల్లడి యయ్యెను.”

అల్పాహారముతో, ఒంటిపూట భోజనముచేయుచు, ఋణములకు బాధ్యములకు లోనైయుండి ఇండియను 8 వతరగతి ప్రయాణముకు ఇంగ్లాండువారికన్న 1/5 వంతు ఎక్కువఖర్చు పెట్టుకొనుచున్నందులకు అభినందించు చున్నారు. 8 వ తరగతి ప్రయాణికులు సాలునకు 2 నూరలే ప్రయాణముచేయునని మాకులీనుగారు నూచించుచున్నారు. సగటున ఒకసారికి 8శ్శ మైళ్లు సంచరించినచో సాలునకు 70 మైళ్ల ప్రయాణము ప్రజలకు సరిపోవున?

అమిత సంఖ్య ప్రజలు క్రిక్కిరిసి ప్రయాణముచే యుటయుందు ఇండియనురైల్వేకు మరి యేదోము రైల్వే మించబా లవు. ఇంగ్లాండులో 426 లక్షలప్రజలచోట 1000 వరకు మైళ్లకు 228 మైళ్ల రైలుమార్గ ముండగా ఇండియాలో 8శ్శ కో ట్లప్రజలకు 21 మైళ్లు రైలుమార్గముగలదు. దీనినిబట్టియే రైల్వే యెంత క్రిక్కిరిసి నుండునో తెలియగలదు ఇంగ్లాండులో పనితే సి కొ ను మా లి వారు గూ డ పర్వతసంఘముల యాజనాస్యమున తరచు ప్రయాణములు చేయు చు జ్ఞానమును, ఆరోగ్యమును సంపాదించెదరు. ఇండియాలో అత్యవసరమున్నగాని ప్రయాణము చేయబాలకున్నారు. ఇండి యాలో మానివారి రాబడి చాల తక్కువగానుండునంతకాలము అమెరికాలోవలె ప్రయాణములు జరుగుచుండుట దుర్లభమని ప్రీ స్టీగారు చెలిపియుండిరి.

రైలు ఆధికముకా నుండుటచేతనే ఇండియాలో ప్ర యాణికుల సంఖ్యచాల తక్కువగానున్నది. అన్నవస్త్రములు తుడుచుకొని వై ద్యులకు గు ఖర్చులు పెట్టుకొన్నపిదప, సరకాల వై ఖర్చు పెట్టుటకు రయికుల కేమియు గలదు. 19వ శతాబ్దాకడ న ప్రభుత్వమువారు రైలునిర్మించ దలపెట్టినపుడు నియచేదలకు గూడ ప్రయాణము వీలగునట్లుగా జేయదలంచి మొలనకు 1 లేక 1శ్శ వై స లు రే టు నుంచిరి. 1876 సం॥దక్షిణ ఇండియా మదరాసు రైలు కంపెనీలయందు 8వ తరగతిరైలు మొలునకు 2 వై యుండెను. డి. వి. రైలులో 2శ్శ వై. వి. ఆర్, బి. ఆర్. రైల్వేలో 3 వై నా ప్ననయుండెను. అన్ని రైలుకంపెనీలలోను 2శ్శ వై. రైలునుంచ మనిప్రభుత్వమువారు కోరిరి. రైలు రైలును తిగించవలెన అనేక మంది పెద్దమనుష్యుల చెలిపిన ఆభిప్రాయములతో ప్రభుత్వము వారు 1881 సం॥ కశవప్రమును ప్రకటించిరి. అందు ఒక రైలుకం పెనీ ఆధికారింట్లు వ్రాసెను. “మామూలు మానివానికి నడక ప్రయాణముకన్నను రైలుప్రయాణము తక్కువ ఖర్చుతో జరు

గునట్లు యేర్పరుచుటకై రైలురైలు నిర్మించుటలేదు. అందుచే రైల్వే సామాన్యప్రజా వాకర్లించలేదని ఆశ్చర్యపడ వలసరము లేదు. కాలినడకను భోయిడి ఖర్చునకే రైలుప్రయాణము జరు గునట్లు రైలు తిగించినచో రైల్వే సామాన్యజనులను గూడ వాక ర్లించగలవు” అట్లు జేయుటకు మొలనకు 1 వై గాని 2 వై స గాగాని రైలు తిగించవలెనని ఆయన నూచించెను. బలవత్తరమ గు కారణములేనిది రైలురైలును హెచ్చింపవలెనని ప్రభుత్వము వారాకరపత్రమునందు నూచించిరి.

ఇట్టి ఉచారముత్రములు చనుక పెట్టవలెనని. రైలుఆధికారులు ప్రాతరైలుకు 8శ్శ రైలు ఆధికముజేసిరి. నూటికి 25వో ప్నన కంపెనీఖర్చులు ఆధికమగుటయే యందుకుకారణముగా చెలిపిరి. 80వండ్లనుండి యెట్టిఆసంతృప్తి లేక నడచుచుండిన రే ట్లను యెప్పు డేలమార్చవలెను. పోనీ హెచ్చించినను తమ ఖర్చులు యేరితని హెచ్చిన చో అం దు త గ్గ ట్లే రే ట్లు హెచ్చించిన బాగుండును. అంతకన్న ఒకక్కడమిడి ఆధికముజేసిననుగూడ రైల్వే ప్రజల ధనముతోమకొనుట కే నిర్మింపబడినగాని వారియొపయోగార్థముకావను వాదము ను బలపడును. మామూలుపరిస్థితులు తిరిగివచ్చినవి. దక్షిణఇతడిగూ రైలుకంపెనీ ఖర్చులు 28శ్శ లక్షలు తగ్గినట్లు ఏజంటు గారు తెల్పుచున్నారు. కానిరైలురైలింగిచెదమని పూర్వముజేసి న వాగ్దానమును మరచిపోయిరి. ప్రభుత్వమువారు రైలుతన హయాధము ఆ ది ని చెలిపి న క లు ర్ల న్ని యా త రించి న వి. రైల్వే కంపెనీలవారు అంత కంతకు రేట్లు ఆధికముజేసి సంత సించుచున్నారు. రైలుకంపెనీలవారు రైలు తగ్గింపవలలోచించుచున్నట్లు తెలియచున్నది. నట్లున పూర్తిగాతగ్గించి తమఖర్చులకు సరిపోవునంతవరకేయుం తరైలు పూర్వమురైల్వేను తిరిగి తెచ్చిపెట్టినగాని ప్రజలుపం దుపి చెంద బాలరు. పూర్వపురైల్వేవచ్చి రైల్వేలనుసామాన్య ప్రజలకు గూడ ఉపయోగించునట్లుగా జేయవలకు కాసనవ ఖ్యలు ప్రజలు, ప్లాని సంఘములవారును ఏమరియుండరాదు. (రైల్వేనుగదేను)

మహాత్ముడు పంచముల

వాడలసందర్శించుట

శ్యామలదాసుకళాశాల విద్యార్థుల

కిచ్చిన సందేశము

“నిరాడంబరజీవితము ఉత్పత్తిభావములు

సంవర్ధనము గావింపుడు”

సోజిత్ర, జనవరి 15:—సోజిత్రాకు బయలుదేరటకు పూ ర్వము అంత్యజాతులవారి వాడల సందర్శించువారి యిబ్బందుల ను సురింపి ఆధికారులకు చెలియజేసెదనని చెల్వెను.

విష్ణుట శ్యామల దాసు కళాశాల విద్యార్థులతో ప్ర సంగించుచు విద్యార్థుల జీవితము సన్యాసుల జీవితముతో పోల్చి నిరాడంబరముగ జీవితమును గడపుచుఉత్పత్తిభావ సంవర్ధనము ను గావించవలయునని విద్యార్థులను గాంధీమహాత్ము డుద్బోధించెను. భారతదేశ వాదిత్వమును బాఠశాలకుట రాట్టుమే కరణము అని గాంధీమహాత్ముడు చెల్వెను. (ఆ. ప్రె.)

బ్రాహ్మజేతర సభ

మహాత్ముని వ్రకటన

వంగుయిండియాపత్రిక

బ్రాహ్మజేతర సభవారిపట్ల నిరాదరణగానిఉ పేక్షగాని ఎంతమాత్రమును లేదు. వారు వేళనుగూర్చి ముందుగా నాలో చించియున్నచో నేనును యితర కాంగ్రెసు ప్రముఖులనుగూడ బ్రాహ్మజేతరసభకు వెళ్లుటకు తగినవిర్యాటులను చేసియుండు ను. మేమందరమును ముఖ్యముగా వెల్లియుండుము. ఇతర పక్షములవారిని మహమ్మదాలీగా రాహ్మంతులలో కలిసిమె లసియుండి మనములలో గూడ ఏకీభావమును కలిగించు కొనుటయే ఉద్దేశముగాని ఎవరిమట్టుకువారు సభలు చేసికొని వెల్లిపోవలెనని ఉద్దేశముకాదు. కాన బ్రాహ్మజేతర నాయకులు మాపై నిందితావులకంటె మాతో ఆలోచించి మాకవకాశము నిచ్చియున్నచో మేమందరమును ముఖ్యముగా వెల్లియుండు మని మహాత్ముడువ్రాసెను. (ఆ. ప్రె.)

మధ్యోద్ధాతక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరా యాభినందన నవరత్నమాలిక

1 లేదని జరిగిన నీరియం రామమూసాన గ్రంథాలయ
చతుర్థవార్షికోత్సవ సమయమున జరుగవలసినది
కాశీనాథ దయావ్రధిత మహాత్ముల్యాని నిత్యోదయా!
కాశీనాథుని చంద్రమ ! కరుణించుచు మా కల; నా
యాభానియు లంఘించె; భవదీయంలైన, సద్గీతచే
గాలింబాసెను మార్మభావ విలసద్గంధర యాపంబునకా
దేశోద్ధాతక నవ్యనామ కలనాశీవర్య; నాగేశ్వరా!
నీ! పాలిపారు ఖడ్గరు భుజముపై నికుగొని,
గుమ్మాలనిల్చి నీ వమృతపుడు-
నాగేశ్వరుని లీల, వాగీశమూర్తిపై,
కాంతి మంత్రము నీవు సాటివపుడు-
వత్రికాముఖమున, పల్లె పల్లెలోని
జనములకుఁ బ్రబోధ సర్వవపుడు-
చిత్రవైఖరుల నిశ్చేష్టులమై చూడ
“కారతి” మాకంటఁ బడిన యపుడు-
పొంగిపారలిన మోద హృద్రంగములను,
నన్ని విడుదులచేత నిన్నెన్ని నాము,
యరయ-వేటి, “దేశోద్ధార” విరుదునుమె!
యిదియ - నూల్కగు కళికి - నాగేశ్వరరాఖ్య!!

నీ! పడికొంచులేని, పల్లెమాకలచేత,
“నాంధ్రపత్రిక” దృశ్యమగుచుండు-
క్లుప్తలందును, పుస్తకాగారములయందు,
నెలఁగన్న “కారతి”యే కనఁబడు-
ఇంటింటదేశమున, నెన్నేళ్లవాటికో-
“యాంధ్రవత్సరసంచికాశీ” యుదురు-
తలనొప్పిచున్న, సత్వర “మమృతాంజన”
మిథెయ్యి మంత్రము గదియు చెవుల-
నిన్నిటికి సృష్టికర్త నీవకావే!
నిరుపయశంబున, జగంబునిండినావు-
ఎంతవారనునిక, నుతియింపమేము!
కాశీనాథుని నాగేశ! కలువ నాగేశ!!

నీ! నీకృపచేగతా, నిరుపేదయా, నాంధ్ర
మాత-భూమిచేలమహితమయ్యె
నీడయచేగతా, నిలిచి జంఘాలఁడు
పవ్యాసరత్నమూర్తి బంపఁగలిగె-
నీ కీర్తచేగతా నిఖిలభారతదేశ
వార్తలు మాదాఁగ బ్రాకఁగల్గె
నీ యుక్తిచేగతా నిలుచున్నపాటున,
పావండు లవచాయవాదులెరి.
యాంధ్రభావనుఁ జదువలేట్టివారు
పండితాగ్రణులెరి. నీలన నెగద!
విమలదేశసముద్రారతిరుదుఁ దాల్చి
చలనవత్త ధాత్రి; నాచంద్రవిలసితమున-
ఆ. అఖిలలోగములకు నమృతాంజనాఖ్య, సం
జీవిచ్చి; లోనిచెడుగుమాన్వ
మాధతామయంబుఁ బోకార్యగా-వివే
కావధం బాసంగితార ! నీవు-
ఆ. ఆంధ్రులందు నాదిమాంధ్రులు పతితులై
యున్నవిషమ మెటిగి; యున్నతులుగఁ
జేయఁగా - త్యదీయశ్రీకీర్తి యుత్తలఁ
బరపి వందనములు బడసి నావు!!
ఆ. అంటరానివాఁలందు పీనంబుగ
మునుఁదలంచువారి మదులలోని
పూరితావివేక భూతంబుపూరియించి
ముమ్మసంఘమందు మనిచినావు-
ఆ. ఆదిమాంధ్రులందు, నజ్ఞానులై- పత్రి
కాభిరుచి నెఱుంగనట్టివారు-
నీకృపారంబు నిండార - నెప్పుడు
నాంధ్రమందు నోలలాడినారు!!
మ. ఎంతని, నిన్ను మేమునుతియింపఁగలారము! సర్వదేశవి
క్రాంతయ శోధికాఁడవు; సమస్తవిద్యచక్ర ! నిన్నుమా

స్వాంతమునందు నెల్లప్పుడు, సమస్తచేయుచు నాదిమాంధ్ర
సంఘాంతరసంభవంబయిన
యంజలో స్మరియింతుమి త్రిన్!!
2.1.25 } ఆదిమాంధ్రులు
నీరియం-బర్మా }

* * *

1. శ్రీరహస్యవందు శ్రీరేఖర మానవద్యవర్తికం
సారికృపాంబురాశి యనురాంతకుఁ జార్తిహరుండుగోపికా
బాగుండు చక్రపాణిమృదు సారసలోచనుఁ డవ్యయండు, నీ
కారయభోగభాగ్యముల నంచితకీర్తి నొసంగుఁగావుతకా
నీ! కొడుకు దేశోద్ధారకుం డింకదాస్యంబ
జేమి నాగిని భరతభూమిపాంగ,
దాతకాశీనాథ తరణి చంద్రుండుండె
ననభువియాచక జనులారాగడ,
నాగేశ్వరుండుండె నాకేమికొదువని
యాంధ్రభాషాసతి యతిశయిల్ల
సత్యపాలన హరిశ్చంద్రుఁ డీతెండంచు
ప్రజలెల్లను మెచ్చి పలుక, నీదు
నీ! కీర్తికాముది నల్లికతో కీర్తమగుచు
కారతీయల హృదయకల్పారములను
ప్రతిసీతములఁ జేసె నోపురువవర్య!
రమ్యగుణధుర్య ! నాగేశ్వరాయ వర్య!!
అప్పల వీర వెంకట జోగయ్యశాస్త్రి,

అనంతపుర మండల జాతీయోపసంఘము

ఈనెల ౨౫ వ తేది మధ్యాహ్నం 3 గంటలకు - పెను
గొండ కాంగ్రెసు కార్యాలయమున ఈక్రింది అంశములను చర్చిం
చుటకు అనంతపుర మండల జాతీయోపసంఘ సాధారణ సమా
వేశము జరుగును. ఈమండలమున సంవత్సరాంతమువరకు జరుపు
కార్యక్రమమును ఏర్పాటు చేయవలసియొన్నది.

చర్చాంశములు

౧. కార్యదర్శిగారి రాజీనామా.

౨. మండలములో జరుపవలసిన కార్యక్రమమును నిర్ణ
యించుట.

౩. ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారి తీర్మానము
లను ఆచరణలో పెట్టుటకు ఆలోచించుట.

౪. ఇతరవిషయములు.

చన్నంపల్లె వెంకటరంగారావు,
కార్యదర్శి.

కలంకారికారానా.మచిలీపట్టణము

ఇదివరకు కాంగ్రెసువారి యజమాన్యముక్రింద నిర్వ
హింపబడుచున్న యాసంస్థను ఇంకొక సంవత్సరము నడిపించు
టకు నిశ్చయింపబడినది. అఖిలభారత ఖద్దరుసంఘమువారు
దీనికి వలసిన సహాయ ముగ్రహించి దీనిని కలంకారి విద్యా
లయముగా నడిపించుటకు తోడ్పడుచున్నాగు. కడచిన మాడు
సంవత్సరములలో ఘనము 60 మంది యావత్తు లిందు తరిగితు
పొందిరి. వారిలో 15 మంది ఉత్తీర్ణ, కేరళ, వంగ, బ్రాహ్మి,
కర్ణాటక, బొంబాయి రాష్ట్రవాసులుగలరు. మఱియు నిందారి
లేరిన విద్యార్థులు ఆంధ్రదేశమునందెచ్చులనైనను మొత్తము
న ఘనము 18 కారానాలను స్వతంత్రముగ నిర్వర్తించు
చున్నారు. ఈ కారానా ఆంధ్ర జాతీయ కళాకాలాధికారుల
యనుజ్ఞతో వారి కళాకాలావరణలో నెలకొల్పబడి యుండు
టచే విద్యార్థుల భోజననివాసములకు మిక్కిలి సౌకర్యముగా
జన్మిది. ఇందు అద్దకము (రంగులు) బొప్పాలు, అమ్మలు
చెక్కులు, చలనచేయట (Printing, Dyeing, Engraving
& Bleaching) మొదలగు పనులు పూర్తిగా నేర్పుకొనుటకు
ఆహూసములు పట్టును. జనవరి, జూలై నెలలలో సంవత్సరము
నకు రెండుదఫాలు యాశిషావిధానము ప్రారంభించి పూర్తి
చేయబడును. జిల్లా రాష్ట్రీయాది కాంగ్రెసుసంఘములు విద్యా
ర్థుల నివటకు బంపి తరిగితుచేయించి యాయవకాశమును పెం
టనే యుపయోగించు కొందురని ప్రార్థన. ఒక్కొక్క
ముతాలో 18 మంది చేర్చుకొనబడుదురు. ప్రతివిద్యార్థికిని
భోజనవసతులకు నెల 13 రు 15 ఖర్చును. అధ్యాపకము ఉచి
తముగా నీయబడును. కాని అద్దకములవేసి నేర్చుకొను బట్ట
క్రింద కొంచెముగా విద్యార్థులు ధనము ఖర్చుపెట్టవలసి యుం
డును. విద్యార్థులు యాసంస్థకు వదలిపోవునపుడు వారికి కావల
సిన అమ్మలు వగైరా సామాను లన్నియు ఖరీదునకు ఇప్పించ
బడును.

మచిలీపట్టణము, భో. పట్టాభిసేతారామయ్య,
9-1-25. నూపర్ వైదర్, కలంకారి కార్మి నా.

అస్సోల్లు మోస్తేగారి ఉపన్యాసము

అధికసమన్వలందు అధికశ్రద్ధ దీనికొనవలయును

ఇర్లాండు సాదృశ్యము

కలకత్తా, జనవరి 15:—వేడు వై. యం. సి. ఎల్. లు
నందు నొక సమావేశమయ్యెను. అస్సోల్లు మోస్తేగారి గ్రాస
నాధిపత్యము వహించి యొక దీర్ఘపన్యాసమును గావించిరి.
హైందవసమన్వలయొడ నెట్టి భేదాభిప్రాయములుండుటకు ఆవ
కాశములున్నను, భారతదేశముయొక్క సమాజజీవనము పల్లె
టూరులందును వ్యవసాయమే స్పృత్తిగల సంఘమందును గలదను
నంతము నిర్దిష్టవాదాంశము. నిరుత్సాహమును బుట్టించుచున్న
రైతుల పరిస్థితుల నభివృద్ధిచేయు టెట్లో ఎల్లరు నాలోచించ
వలయును. ఇందుకొరకు కొన్ని చిత్ర మైన మరకొన్ని
ప్రాచీన మైన నూచనలు గావించబడు
చున్నవి. చాలవరకు చేయబడుచున్న నూచనలందు కుటీరపరి
శ్రమ, రాట్నము మొదలగు వాని అవశ్యకత దెల్పబడుచున్నది.
ఇట్టిపరిశ్రమ లవలంబించినచో రైతులు వృధాగా కాలముగడప
కుండ జేయుటయేగాక స్వల్పమైన తమ ఆదాయమునకు మరి
కొంత స్వల్పధనము ఆర్జించుకొనుటకు విలుగలుగను. రైతు
తానుకష్టపడి పనిచేయుటలన వమ్ములాభమునందధికమైన భా
గమును తాను నొందుటెట్లో ప్రయత్నము విచారించవలసి యున్న
ది. రైతులనయొక్క కాయకష్టమువలన వచ్చు ఆదాయములో
సధికభాగము పొందగలిగినచో ఎల్లరును నూచించువిధమున సధి
కముగ నిక పనిచేయకయే సౌఖ్యమునుజీవిత మనుభవించవచ్చును,
కుటీరపరిశ్రమను నిండించుటకు తానిట్లు దెల్పుట లేదనియు,
ప్రస్తుతవిచారణ పరిమితిని గుర్తించుటకే యిట్లు దెల్పిననియు
అస్సోల్లుమోస్తేగారు నుడివరి. ఆంగ్లదేశమందును బెక్కుఅంత
రాయములు గలవనియు చాలకాలమునుండి పార్లమెంటు యి
బ్బంగులను దొలగించుటకు ప్రయత్నములు సల్పుచున్నను యిం
కను యిప్పటికిని పరిస్థితులందు చిక్కులు దొలగలేదని వక్రబ
ల్లెను. బెంగాలునందలి లాండు సెటిల్ మెంటు విషయమై
గలయిబ్బందులను తొలగించుటకు అలంబించవలసిన పద్ధతులను
గురించి తాను వివరముగ దెల్పు జాలనని
మోస్తేగారు దెల్పిరి. స్వరాజ్య
మును బడయుటతోడనే అధికసమన్వలు భారత దేశమందును,
ఇర్లాండు దేశమందునలె బయలుదేరునని మాత్రము భారతీయు
లకు తాను దెల్పుచున్నానని జెల్లెను. ఇర్లాండు దేశమునక
స్వరాజ్యము ప్రసాదించబడగనే అధికసమన్వలు, బయలుదే
రెను. నూతన రాజకీయ పార్టీలు స్థాపింపబడెను. మిక్కిలి
పలుకుబడిగల కార్మికపక్షము స్థాపింపబడెను. పిమ్మట ప్రజలు
తమ ఆర్థికపరిస్థితులను ఉక్కుగ గుర్తించగలిగిరి. భారతదేశ
మునకు స్వరాజ్యము ప్రసాదించబడగనే యిట్టి ఉద్యమములు
యా దేశమునందును వెలువడువని దెల్పెను. ఇట్టి సమన్వల ౩
వయమై పరచయము గల్గించుకొనుటయే ముఖ్యోద్దేశముగ
తాను యీ దేశమును సందర్శింపవచ్చుతినని మోస్తేగారు
దెల్పిరి. ఇంగ్లాండునందు తమ పార్టీ వారిస్ట్రీసమన్వలయొడ నెట్టి
దృక్పథమువలంబించెదో అట్టి అభిప్రాయము లతోనే
యాసమన్వలు భారతదేశమందు కొంతయంది యభివృద్ధిపాదులు
చూడబడుచున్నవని అస్సోల్లుగారు బల్లిరి. నిజమైన అధికార
ముగల కార్మికప్రభుత్వ మింగ్లాండునందు స్థాపింపబడగనే యీ
దేశములయొడ తనపక్షమునకు ప్రాతిపత్త్యమును జూపుచున్న
వాభావమును వ్యక్తముచేసి పై కందుకొనెదరని ఆదరించెదరగ
మోస్తేగారు నుడివరి. ఆదినమే నుడివెను. అప్పుడే ఉభయదేశ
యలను కాయకష్టములు బడుచున్నవారల అభివృద్ధికొరకు
ప్రయత్నములు గావించెదరు.

పిమ్మట రైతుల భూమిహక్కులనుగురించి కె. వి. రాయ
చౌదరిగారు ఉపన్యాసమును గావించిరి. అనంతరము సమాప్త
మయ్యెను. (అ. ప్రె.)

లేబరు కమిషనరుగారి రాక

సుర్రు, జనవరి 15:—జి. యస్. వేడినన్ యం. సి.
బి. సి. యస్. గారు నేటిమధ్యాహ్నము సింహళపున్నేబోల
మైలులో వచ్చిరి. రేప టెల్లంతులందు కల్కత్తానాడు చూచుటకు
పోయెదరు.

విదేశవార్తలు

ప్యారిస్ పరిష్కారము

సభ్యత-కాంతి

యూరపులో పూర్వపు ప్రశాంతిపరిస్థితు లేర్పడుట లీక్షింపబడుచున్నది. జనవరి 14:—ప్యారిస్ సభ తేగిన చర్చలుగారు లండనుకు వేరు తిరిగివచ్చిరి. తేపు ఉదయము సమావేశముగు మంత్రివర్గపునభవ బోధుడు. ఈసభ నిమిత్తమే బార్లీక్ గారు దేశమునుండి తిరిగివచ్చిరి. మంత్రివర్గపునభవలో ప్యారిస్ సమావేశమునుగూర్చి చర్చలుగారు తెలియజేసెదరు. అందరకును ప్యారిస్ సభ తేప్పి గలగజేసెను. ఇదివరలో నవ్వపరిహారములు ఆక్రమణ నైతికవ్యయము ఎవరికి ముందీయవలసినది, ఒడంబడిక భర్తలు మున్నగు విషయములను పరిష్కారము చేయలేక పోయిరి. ఇప్పుడని పూరితయివని. జర్మనీనుండి మిత్రమండలి కవరెవరికి ఎంతమొత్తము నికరము రావలెనో స్పష్టముగ ఏర్పాటు జేయబడెను.

మిత్రమండలి ఋణములు

పరిష్కారమునకు ఈసభ అనుకూల బడుచున్నది. మిత్రమండలి ఋణములను జర్మను పరిహారములను గలిసి గ్రేటుబ్రిటను ప్రతిపక్షమున యున్నట్లెడ నేట్లు కిచ్చుచున్న మొత్తమును సరిపోవునట్లు గావలెననే గ్రేటు బ్రిటను ఇంకను గోరుచున్నదాయని ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారడుగుటచే చానిని గూర్చి అంత్యతీర్మానము జేసికొనటకు ముందు మంత్రివర్గమువారు తేపు సమావేశమై చర్చించెదరు.

ప్యారిస్ ఒడంబడికను మిత్రమండలి ఆర్థికమంత్రిలే గాక ఆమెరికను ప్రతినిధులుగూడ సంతకము జేసిరి. ఇట్టి రోమేనియా ప్రతినిధులు కొన్నివరకులతో సంతకముజేసిరి.

శాంతి శక్తము

క్లమెంటి గారు సంతకముజేసి ఇట్లనిరి:—మన కెవరి కిని విచారించుటకు అవకాశములేకుండు సమస్యలను పూరించ తల్లిమి. నవ్వపరిహార విధానము క్రియారూపమును దార్శినిది. డాన్ నివేదికము అముజుగుట చేతను ఆమెరికను ప్రతినిధి సంతకము జేయుటచేతను మనకు సంఘభాషముగూడ ఏర్పడినది. ముందు నమ్మకముతో మనము పని జేయ గల్గుదుము. ఈఒడంబడికవలన యూరపుశాంతి ఆర్థికపరిస్థితులు పూర్వపు పరిస్థితులకు నచ్చుటకు ఏర్పడును. దీనివలన యూరపుప్రపంచ ములో శాంతివర్ధము. అంత్యమిత్రమండలి ఋణమును పరిష్కారముతో నుపాధ్యాయముతో మైత్రితో కృషిసన్నిధిమేని మన గమ్యస్థానమును జేరగల్గుదుము.

అమెరికనులకోర్కెను తీర్చుట

యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రభుత్వమువారి ఇష్టముప్రకారము జేయవిధానమును ప్యారిస్ సభవారికి చర్చలుగారు తెలియజేసి డాన్ నివేదికమున జేర్పవలె ననిరి. డాన్ నివేదికమున యునై టెడ్ స్టేట్స్ గారు పాల్గొనుటచే దీని కెంతయు గౌరవము ప్రాముఖ్యము నైతికశక్తిగల్గెను. మరల ఆరేండ్లకు డాన్ నివేదిక మున సామ్యభాషముతో సభ్యతతో యునైటెడ్ స్టేట్స్ వారును మిత్రమండలియు కలిసి పనిచేయుట తటస్థించె ననిరి.

అమెరికనుల ఆశ

అమెరికను ప్రతినిధి చర్చలుగారు తమరినిగూర్చి దయ తో మాట్లాడినందులకు వందనము లర్పించుచు చర్చలుగారిలో ఇట్లు నుడివిరి. యూరపును మరల పూర్వపుపరిస్థితులందు ప్రవేశజేయుటకు ప్యారిస్ సభ లండను సభ, డాన్ నివేదికము ముఖ్యమాత్రము. ఇవి నూతనశక్తమును ప్రారంభముజేయునం అందరును దీనివలన లాభమును బొందెదరు. మంచి వ్యవహారపు పద్ధతులమీద డాన్ నివేదికము తయారుచేయఁడుటచే ఆయ్యది సెగ్గనను సహ్యము గలదినిరి. ఈనివేదికము జనప్రదము గావలెనని యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రజ లెంతయో గోరుచున్నారు.

ఫ్రెంచివారి కృతజ్ఞత

ప్యారిస్ సభలో సమస్యలన్నియు తేప్పికరముగ పూరి అయినందులకు మెరియటు గారు ప్రతినిధులందరకును కృతజ్ఞతను తెలియజేసిరి.

దెల్లియనుట గంత్వ ప్తి

ఇంతవరకు మిత్రమండలివారు జరిపిన ఆర్థికసభలలో కెల్ల ఇదియే శ్రేష్ఠమైనది. చర్చలుగారి మూలమున దెల్లియనుట

కోర్కెలను సభవారికి తెలియజేయగల్గితి మను సంకల్పిని తెల్లి యను ప్రధానామాత్యుడు తెలియజేసెను.

ఇట్టి రుమేనియావరతులు

ముఖ్యమైనవిగావు. జీనీవా ఒడంబడిక వ్యాఖ్యనుగూర్చి కొన్నివరకులను జేసిరి. డాన్ నివేదికమున ఇవ్వబడు సామ్యము గూర్చి కొన్నివరకులతో ప్రేజిలు ప్రతినిధి సంతకము జేసెను. రూడునుండి ఐదు మొత్తము సంతకు రూరు ఆక్రమణ నైతిక వ్యయముక్రింద మొత్తము సంతకు ఫ్రెంచివారు రాబట్టదలంచ తేదట. రూరులోను ఫ్రాన్సులోను అగు నైతికవ్యయములో తేడాను మాత్రమే దీసికొనెదరట.

మరాఠో పరిస్థితులు

తమలోతాము తెగులు పోరాడుట.

రిపులపై దాడి

ప్యారిస్, జనవరి 14:—7 తేదీని కీమ్యురిపులను ముట్ట డించి ఓడించినయు 100 మందిని జంపిరనియు 800 మందిని బండిలుగ గొని రనియు తంతివార్తలు పేజునుండి దెలుపు చున్నవి.

కీమ్యును దండించుటకు తక్షణము అబ్దుల్ కరీంగారు నైన్యమును బంపిరట.

కీమ్యురిపులు ఒకరిపైఒకరు దండెత్తుటచే అబ్దుల్ కరీం గారి నాయకత్వమునకు భంగము గల్గుచున్న రిపెటలు ప్యారిస్ సత్రిక వాకొనుచున్నది.

భారతదేశపు గోధుమలు

ఇంగ్లండుకు అవసరము

లండన్, జనవరి 14:—ఇకముందు ఆమెరికనులు గో ధుమధరలను హెచ్చుగనుంచినచో ఇండియా నుండియే గోధు మలను కొనవలెనని ఆయ్యది అనవరమనియు ఆహారపదార్థసప్త యికమిషనరు హాల్లిగారు తెలియజేసిరి. భారతదేశ గోధుమ లు చీడచే కొంతవరకు పాడగుచున్నవి. దీనిని గాపాడుటకు ఈ చీడ పురుగులు రాకుండు కీర్తిష్టనియించుచవలెననిరి. దీని వలన గోధుమలు మంచితరముగ నుండుటయేగాక ఎక్కువగ గూడ నుండు ననిరి. ఈ విషయమై ఇండియాలో కొన్ని సౌకర్యము లుండవలెననిరి.

ఇండియాలో గోధుమలను గూర్చి క్రద్ధపహించిరని మన కెంతయో లాభకరమనిరి.

తేయాకు విషయమై గూడ పరిస్థితులను విచారించు చున్నారు.

తేయాకుధరలు తగ్గుటకు

కారణములను దెల్పుట

1924 లో 1928 కంటె గ్రేటు బ్రిటనులో 85000000 పానులు తేయాకు ఎక్కువ యున్న దనియు ఈనెలలోను, పోయిన మాసములోను తగ్గినటులే వచ్చేనెలలో గూడ తగ్గనను చున్నారు.

నేత పరిశ్రమ

ఉత్పత్తిని తగ్గించుట

లండన్, జనవరి 14:—జనవరి 81 వరకు వారమునకు 8 క్వి గంటలు తక్కువగ పనిజేయుటకు మాండ్వెరు ప్రతి సంఘమువారు నిశ్చయించిరి.

పారిశ్రామిక సందిగ్ధావస్థ

దెల్లీమైరు తగవు

వేతనములనుతగ్గించుట కారణము

లండన్, జనవరి 14:—దెల్లీమైరు బొగ్గు పరిశ్రమలో కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు పూర్వము తగ్గించిన వేతనము లను మరల ప్రవేశజేట్ట నిరాకరించుటచే కష్టపరిస్థితు లేర్పడి నని, 27 తేదీకి ఆఖరుగునట్లుల నోటీసులను ఇచ్చుటకు 10 గంటల పనివాండ్లు సమ్మెగట్టిరి. క్లెక్స్ (10000) వారుగూడ నేడటే జేసెదరట. ఇంకొక 25000 మందిగూడ ఇందులో జేరియున్నారు. దీనివలన 55000 మంది నిలిచిపోవలసి వచ్చును.

ఉగండా గవర్నరు

గోవర్నగారు నియమించబడుట

లండన్, జనవరి 14:—సర్ గాబ్రీల్ ప్ర్యాన్స్ ఆర్బర్ ఫానే విలియం ఫ్రెడరిక్ గోవర్నగారిని ఉగండా గవర్నరుగ నియమించిరి.

ప్యాంకో జరన్ వరకము

తాత్కాలికపు ఒడంబడిక కుదురుట

ప్యాంకో, జనవరి 14:—స్పష్టముగ వరకపు టాడంబ డిక గుదురువరకు సుంకములలో మాత్యలను గలగ జేయకుండ పూర్వమున్నట్లే జేయుటకు తాత్కాలికముగ ప్ర్యాంకో జరన్ ఒడంబడిక కుదిరెను.

వైమానిక ప్రమాదములు

విచారణ నల్పవలెననుట

లండను, జనవరి 18:—ఇంతవరకు వైమానిక ప్రమాద ములను లోపాయకారిగ విచారించుట బాగుగ లేదనియు బహి రంగముగ విచారణ సల్పవలెననియు టైమ్స్ పత్రిక నూచించు చున్నది. లేనిచో నమ్మకము ప్రజలకు వైమానిక పయనము లందు తగ్గిపోవు ననుచున్నది.

టుంట కామన్ సమాధి

కార్తరుగారు మరల పరిశోధన ప్రారంభించుట

లండన్, జనవరి 18:—కార్తరు, ఈజిప్టు ప్రభుత్వము వారి తగవు అనుకూలముగ సంకల్పింపరముగ పరిష్కారమైనదని తెలియచున్నది. తక్షణమే కార్తరుగారు సమాధి పరిశోధనను ప్రారంభించెదరు.

ఇండియాలో శిశుమరణములు

లండను, జనవరి 12:—పైవిషయమును గూర్చి కార్నీలి యా సారాన్జీన్స్ ఇట్లు తెలియజేయుచున్నది:—ఇండియాలో మగిల్లవారు భారతదేశ మొత్తమున కెంతయో యువయో గము. కాని ఇండియాలో వీరి పోషణమును గూర్చి ఏమి చేయ వలసినది ఎట్లు జేయవలసినది ఎవరికిని తెలియదు. డెమోక్రసతి యు ఆమె అనుచరులును ఈవిషయమై జేసిన పని నెంతయు కొనియాడెను.

బార్బారిజోనాక అంటుకోనుట

పోర్టుగెడ్, జనవరి 14:—బార్బారిజో నాక అంటు కొనెను. ఇంకను చల్లారలేదు. సరకుసంతకు దింపివేయవలసి యుండును.

ఈస్టర్క్ బ్యాంకు

లండన్, జనవరి 14:—వేయరు స్వానును ఫానే ఈస్టర్క్ బ్యాంకు సంఘమున స్వానునుగారు జేరి.

సేలములో కాంగ్రెసు ప్రచారము

ప్రారంభోత్సవము

సేలము తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘమువారి ప్రేరేపణ క్రింద నిన్న 15 వ తేదీని సేలం సెవ్యాపేటలో ద్రవిడరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడు పి. వరదరాజులనాయుడుగారు ప్ర చారప్రారంభోత్సవమును బహిరంగ సభను జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. జాతీయపతాకములతో వివిధభజనసంఘములు ఊరేగింపు జరుపుటకును ఈ. వి. రామస్వామి నాయకరుగారి అధ్యక్షత క్రింద బహిరంగసభను జరుపుటకును ఆసభలో వరదరాజులు నాయుడు గారు కార్యపద్ధతిని వివరించుటకును నిశ్చయింప బడెను.

ఈ నెల 17 వ తేదీని యారోడ్డులో రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభయును స్థాయిసంఘసభయును జరుగును. ఫిబ్రవరినెల మొదటి తేదీనుండి నాయకులు రాష్ట్రీయున సంచారమును ప్రారంభించెదరు. అని ఒకవిలేఖరి వ్రాసెను.

సాధారణసభాసభము । కార్యనిర్వాహక సభగూఢము ।
భైరవభట్ట పెంకట సుబ్బారావు (కార్యదర్శి)

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో సహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టిపీడి మదరాసు.

ఈసాము గాంధీ వూజానిధికి చేరును
మహాత్మా గాంధీగారిచే గుజరాతీలో వ్రాయబడిన ఆరోగ్యసాధనము

(తెలుగున వ్రాయబడినది)

ఆరోగ్యముగా నుండుటకు కావలసిన హంశములన్నియు ఇందు చక్కగా విమర్శించబడియున్నది. ప్రతి యొక్కరివద్ద ఒక కాపీ వుండితీరవలెను. కొన్ని కాపీలు మాత్రమే ఉండుటచే త్వరపడుట నుంచిది. ప్రతి 1 కి రూ. 0-8-0, 12 కి రూ. 4-8-0, 25 రూ. 7-13-0 ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. 0-11-0 అణాలు స్త్రీపులు పంపిన ఒక కాపీ రిజిస్టర్డ్ పోస్టుమూలముగా పంపబడును. కావలసినవారు, మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక, 7 తంబు శెట్టిపీడి, మద్రాసు అని వ్రావయలెను.

క్లావరుబంగారా

బాలామణి

సూర్యచంద్ర

చిత్ర విచిత్ర పుగాజులకు పుట్టినిల్లు

ప్రస్తుత నవనాగరికమునకు తగిన బంగారుగాజులు పలు రకములలో అనేకకొలతలలో అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. 2 1/2 సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు తయారగును. చేదారము సహా మజారి జత 1-కి రూ. 10-0-0 ఒకసారి మావద్ద తేరముచేసిన అంతయు మీకే తెలియును. సవరము బంగారుకు సీమవండికి పూచీ యివ్వబడును. (8)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల
గ్రంథకర్త: ఒంతలి నత్యనాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాండ్రదేశమును కలవరపటచిన
రంపయుద్ధము

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు,
రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిబ్బి నైజాం ౧౮౦ పేజీలు : వెల రూ. 1-0-0
ఒకసారి మొత్తముగ కొనువారలకు కమీషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

దంతచూరము

డబ్బి 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డబ్బా 1 కి 1-4-0
ఈతంతచూరముతో పండ్లతోముటలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. అలుపుచుండి రక్తము కారకుండును నోటిదుర్గంధములేక శుభ్రమును. పండ్లునుతృప్తులవలె తెల్లగా నుండును.

రోమహరి డబ్బా 1-కి రూ. 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటిలో కలిపి పట్టించిన రోమములుమాడునిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు తెక్కుదు, మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

సారాయణభగవదీత
(వచనగ్రంథము)

(కానునైజా. 108 పేజీలు. మేలుకాగితము. కిత్రాను తెండు. సంపుటము ముద్దు గూర్చున్నది. వెల రూ. 1-0-0. ఇది భగవద్గీతాశ్లోకములకు దేవులు వచనము వీయధ్యా యమున కామధ్యాయము విషయలోపము లేకుండ వ్రాయబడినది. శైలి మిగులబ్రత స్త్రమయి ప్రాశస్త్యముగ నున్నది. ఇది యీ బైసానివారి కుటుంబమున రెండువందలయేండ్లనుండి పరంపరగా ననుదినము పాఠాయణము కాచింపబడుచుండిన తాళపత్ర సంపుటమునుండి ముద్రింపబడినట్లు లీ గ్రంథపీఠిక యందు గలదు. కాని రచయిత యెవ్వరో తెలియరారు. ఇట్టి గ్రంథమును రచించినవారిపేరు తెలియకుండుట కద్దు శోచనీయును. ఈగ్రంథము స్త్రీలకు నైతము సుబోధముగ నుండును. తాళపత్రమాతృకయందలి స్థానిత్యములను ముద్రామున సంస్కరించిన శ్రీమాన్ బుక్కుపట్టణము రామానుజయ్యగారి పరిశ్రమము పేర్కొనఁదగినది. ఇది మదరాసు బార్నిటౌన్ వరదాముత్రియప్పకృషీధి నెం 74 రున గల నగలవర్తకులు బైసాని కృష్ణయ్యశెట్టి అంశుసన్నవారికడ క్రయమునకు లభించును.

అల్లపుమురబ్బా

ఈమురబ్బాను ప్రతిఉడము సాయంకాలమును 8 ము క్కలవంతున 20 లేక 40 దినములు భుజించినయెడల పైత్యము, నోటిచేదు, అరుచి, యెక్కిళ్లు, కాక, అజీర్ణము మొదలగు పైత్యరోగములు మేహశోగములును తప్పక మదిరిపోవును. తేనెయందు ఊసుండుటచే తినుటకు మిక్కిలి రుచిగాయుండును. పొట్టేజి ప్రత్యేకము. పాసు డబ్బి 1 కి రూ. 1-8-0

గుల్కండు

ఇది దినుటకు మిక్కిలి రుచిగాను, సువాసనగాను యుండును. మలబద్ధముగలవారు ఉదయసాయంకాలముల యందు తులమెత్తు దిననయెడల సాపుగా విరేచనమును. శరీరమున చలన గలిగించి బలమునిచ్చును. డబ్బి 1-కి 1-4-0 పొట్టేజిప్రత్యేకము. జయశంకర్ అండు కో, చాకలపేట మదరాసు.

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు దీపము

సాధారణముగా ప్రతిదీపము బాటరి, బల్బుతో సహా ధర 1 కి రూ. 2-8-0. ప్రైన తెలుపబడినది వెర్ణెలెక్టుగలది 1 కి ధర రూ. 8-0-0. స్క్వాట్ దీపము (తెల్లని, ఎఱ్ఱని, అకుపచ్చ తెన్నుగలది) 1 కి ధర రూ. 8-8-0. సైకిల్ దీపము 1 కి ధర రూ. 5-0-0. చేతిలాండ్ 1 కి ధర రూ. 5-0-0. ప్రత్యేకముగా బ్యాటరీ వెల 1 కి రూ. 0-12-0, బల్బు 1 కి ధర రూ. 0-8-0. ఆటోమాటిక్ సిగర్లైట్ ధర 1 కి రూ. 2-0-0. సాదా సిగర్లైట్ 1 కి ధర రూ. 0-12-0.

వి. పి. చార్మి ప్రత్యేకము.

లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల

తపాలాపెట్టె నెం. 85, మద్రాసు.